

Uhusiano

Tiedote/Newsletter 1/2003

Suomalais-tansanialaista kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyötä
Finnish-Tanzanian NGO Development Co-operation

Sisältö

Kannen kuva: tansanialainen ammattikuvaaja
Takakannen kuva: F. Esaias Möttö

- 3 *Pääkirjoitus*
- 4 *Swahili kansallisena ja kansainvälisenä kielenä*
- 7 *Swahili as a National and International Language*
- 10 *Koululaisia Kisikun suurperheessä*
- 12 *Wanazunzi wa familia ya Kisiku*
- 14 *Tansanian koulutusjärjestelmä*
- 16 *The education system of Tanzania*
- 18 *4A:n ajatuksia Tansaniasta*
- 19 *10 year old pupils talk about Tanzania*
- 20 *Viidesluokkalaiset kertovat koulun arjesta*
- 23 *Fifth graders talk about the everyday life in the school*
- 25 *Orpojen koulutusta Tansanian Morogorossa*
- 27 *Listen Carefully!*
- 29 *Oppilaitokset ja järjestöt Kepa Tansanian asiakkaina 2002*
- 32 *Educational establishment and organisations as customers to Kepa Tanzania in 2002*

Uhusiano-tiedote 1/2003

Tiedotusryhmä/Newsletter Team:

Kaisa Kivelä, Paula Kuusipalo, Elina Puhto

Valokuvat/Photos:

Kaisa Kivelä, Pia Mäkelä, Toini Niskanen, Elina Puhto, Tanja Kyykkä, F. Esaias Möttö

Käännökset/Translations:

Kaisa Kivelä, Paula Kuusipalo, Pia Mäkelä, Elina Puhto, Vilppu Suominen

Kuvitukset/Illustrations:

Katti Ka-Batembo, Nina-Bina Davie

Taitto/Lay out:

Jarno Latva-Nikkola

Painopaikka: N-paino, Lahti

Painos: 400

Pääkirjoitus

Tämän Uhusiano-tiedotteen teema on koulu. Vahvan pohjan kouluartikkeleille antaa professori M. M. Mulokozi Dar es Salaamin yliopiston swahilin tutkimuslaitokselta. Professori Mulokozin artikkeli on osa hänen vuonna 2002 huhtikuussa swahili-seminaarissa pitämästään esitelmästä, jonka nimi oli Swahili kansallisena ja kansainvälisenä kielenä. Tässä numerossa julkaistaan se osa, joka käsittelee swahilia kansallisena kielenä Tansaniassa. Esitelmässä eritellään koulun opetuskielestä käytyä ja käytävää keskustelua.

Jos Uhusiano saa mahdollisuuden julkaista vielä toisen numeron tänä vuonna, siihen sisältyy professori Mulokozin esitelmän toinen osa, joka käsittelee swahilia kansainvälisenä kielenä. Siinäkin yllättävää ja mielenkiintoista informaatiota swahilista ja sen käyttökel-
poisuudesta.

Professori Mulokozin esitelmän rinnalla on kiinnostavaa lukea pienten tansanialaisten ja suomalaisten koululaisten kertomuksia koulun arkipäivästä. Kertomukset ovat osaksi meille tuttuja, mutta niin, niin tärkeitä ja tuoreudessaan viehättäviä.

Editorial

This issue of Uhusiano Newsletter focuses on school. Our leading article is based on a speech given by Prof. M. M. Mulokozi, University of Dar es Salaam, about Swahili language as a national and international language. It particularly discusses Swahili as a language of education.

If Uhusiano is able to publish another issue this year, we will concentrate more on the part where he talks about Swahili as an international language.

Following his presentation there are short stories written by Finnish and Tanzanian pupils. They might be more familiar to us but we should not forget to listen to them.

POLE POLE

Swahili kansallisena ja kansainvälisenä kielenä

M. M. Mulokozi
Swahilin tutkimuksen laitos,
Dar es Salaamin yliopisto

Johdanto

Swahili on virallinen kieli Keniassa, Tansaniassa ja Ugandassa sekä yksi Kongon demokraattisen tasavallan neljästä virallisesta kansallisesta kielestä. Tässä artikkelissa rajoitutaan tarkastelemaan swahilin asemaa ja tilannetta Tansanian kansallisena kielenä. Swahilin kielen nousu Tansanian viralliseksi kieleksi on tuttu tarina enkä aio sitä tässä toistaa. Riittää kun totean että swahilin nousua kansan kielestä *lingua franca* asemaan ja lopulta valtion viralliseksi kieleksi vauhditti vahva sosio-ekonominen tarve. Kehityskulkua helpottivat monet seikat, joita aion seuraavaksi käsitellä.

Swahilin edistäjät ennen 1900 -lukua

- Merenkulku ja kauppa
- karavaanitiet ja kaupankäynti sisämaahan, kaupallisen imperiumin rakentaminen erityisesti Kongossa
- Sansibarin nousu Itä-Afrikan kaupalliseksi keskuksiksi
- Bantu-kulttuurin monitasoinen ja -tahoinen kulttuurikokonaisuus, jolla on hyvin läheinen kosketuspinta swahili-kulttuuriin, sen kulttuurinen ja poliittinen suvaitsevuus
- swahili-yhteisöt olivat kulttuurisesti ja lingvistisesti suhteellisen homogeenisia
- islamin vaikutus

Swahilin edistäjät 1900 – 1960

Aikaisemmin mainittujen lisäksi näkökohtien lisäksi swahilin asemaa vahvisti

- Saksan siirtomaa-ajan kielipolitiikka, jonka aikana swahilista tuli alempien tasojen hallinnon, koulutuksen ja armeijan kieli
- kristittyjen lähetystyöntekijöiden aktiivisuus, kirjoittamisen muuttaminen latinalaisille kirjaimille, kirja-paino- ja julkaisu-toiminta

- media, erityisesti ensimmäiset swahilinkieliset sanomalehdet ja aikakauslehdet 1950-luvulta lähtien radio ja televisio
- kulttuurin vaikutus, erityisesti pop-kulttuuri, musiikki, pelit ja leikit, seremoniat, rituaalit, tanssi, teatteri ja elokuvat
- taloudellinen ja sosiaalinen muutos, maaltamuutto ja kaupungistuminen, palkattu siirtotyövoima plantaaseilla ja sitä seurannut ammattiyhdistystoiminta
- uusi infrastruktuuri, erityisesti rautatiet ja tiet
- nationalistinen politiikka (Maji Maji -sota, 1930-luvulla alkanut työväenliike, talonpoikien ja maatyöläisten liikehdintä, itsenäisyys taistelu 1940-luvulta alkaen)
- koulujärjestelmä

Kansallisen kielen määritelmä

Tässä artikkelissa keskitytään itsenäistymisen jälkeiseen aikaan, noin 1960-luvulta eteenpäin ja painotetaan viime vuosikymmenen 1990-2000 kehitystä. Tarkastelen lyhyesti swahilin kehitystä ja vakiintumista Tansanian kansalliseksi kieleksi, tekijöitä jotka suosivat sen omaksumista ja hyväksymistä sekä esteitä, jotka täytyi voittaa. Tätä tarkoitusta varten määrittelen kansallisen kielen seuraavasti: *kansallinen kieli on kieli, jota puhutaan, ymmärretään ja joka hyväksytään laajalti tietyn kansallisessa yhteisössä kieleksi, joka määrittää yhteistä perintöä, palvelee kollektiivin kulttuurisena ja poliittisena symbolina, identiteetin luojana sekä ilmentää yhteisiä ihanteita ja pyrkimyksiä.*

Kielipolitiikkaa ja kehittämisohjelmia

Tansania käsittää entisen Tanganyikan ja Sansibarin, jotka yhdistyivät vuonna 1964 Tansanian yhdistyneeksi tasavallaksi. Maassa on noin 33 miljoonaa asukasta, jotka puhuvat noin 120 eri kieltä. Swahili on ollut Sansibarin ja Tansanian

rannikkoseudun kieli vuosisatojen ajan. Kieli levisi 1700- ja 1800-luvuilla sisämaahan edellä mainittujen seikkojen ansiosta. Tanganyikan itsenäistytessä 1961 useimmat ihmiset Tanganyikassa puhuivat tai ymmärsivät swahilia. Oli luonnollista, että pian itsenäistymisen jälkeen, vuonna 1962 ensimmäinen presidentti, Julius Nyerere julisti swahilin kansalliseksi kieleksi. Hän teki dramaattisen eron siirtomaa-aikaan puhuttelemalla parlamenttia swahilin kielellä. Nyerere ymmärsi, että julistus ei riittänyt, oli panostettava myös swahilin käyttöä edistävään kielipolitiikkaan, rakenteellisiin seikkoihin ja kehittämisohjelmiin. Näitä toimenpiteitä toteutettiin laajalti 1970-luvulla. Suoraan tai epäsuorasti swahilin menestykseen vaikuttivat mm. seuraavat tapahtumat:

- swahilin omaksuminen kansalliseksi kieleksi 1962
- *Ujamaa*-politiikan ja itsehallinnon omaksuminen 1967
Tehtaiden, valtion maatilojen ja ujamaakylien perustaminen; erikieliset ihmiset pantiin tekemään työtä yhdessä, mikä osaltaan edisti swahilin käyttöä
- swahilin omaksuminen hallituksen viralliseksi kieleksi 1967
- "*Education for Self-reliance*" -politiikan omaksuminen 1968
- Swahilin valitseminen ainoaksi opetuskieleksi peruskoulun alaluokilla. Tästä seurasi hallinnon dokumenttien, lomakkeiden, merkkien, nimitysten jne. kääntämisen swahiliksi. Tämä merkitsi myös velvollisuutta pakollisen swahilin kielitestin suorittamista niille julkisten virkojen haltijoille, joilla ei ollut riittävää swahilin kielen taitoa.
- Cambridge School Examination -järjestelmän hylkääminen 1970: Opiskelijan tuli läpäistä swahilin kielen testi saadakseen

tutkinnon suoritettua (aikaisemmin piti suorittaa englannin kielen testi)

- kulttuuripoliittisen ohjelman hyväksymisen (Sera ya Utamaduni) 1997

Rakenteellista tukea

Seuraavat hallinnon rakenteet luotiin tukemaan uutta kielipoliittikkaa: kulttuuriministeriö 1962, swahilin tutkimuskeskus 1964, Tanzanian Publishing House 1966, kansallisen swahili-neuvoston perustaminen (BAKITA) 1967, Swahilin laitoksen perustaminen Dar es Salaamin yliopistoon 1970, EACROTANAL:in perustaminen 1976, Swahilin ja vieraiden kielten instituutin perustaminen Sansibarille (TAKILUKI) 1978, Sansibarin swahili-neuvoston perustaminen (BAKIZA) 1986 ja Tanzanian kulttuurirahaston perustaminen (Mfuko wa Utamaduni Tanzania) 1998.

Näiden lisäksi oli jo olemassa rakenteita ja instituutioita, jotka tukivat swahilin kehittymistä: radio Tanzania, Sauti ya Zanzibar, sanomalehtiä, kustantamoja kuten EALB, ja järjestöjä (mm. runoilijoiden järjestö UKUTA, joka perustettiin 1958).

Kielikiista

Vaikuttava instituutioiden lista osoittaa hallituksen sitoutumisen kansallisen kielen edistämiseen. Kuitenkin oli olemassa seikka, joka johti vakaviin seurauksiin myöhemmin: opetuskielen merkitys.

Swahilin kieli oli laajalti hyväksytty ja omaksuttu kansalliseksi kieleksi vuoteen 1970 mennessä. Suurin osa kansallisista toiminnoista käytiin swahilin kielellä: hallituksen toimet, parlamentaarinen keskustelu, oikeuskäytännöt, perusopetus jne. Vain yhdellä osa-alueella kiistely jatkui: toisen ja korkeamman asteen koulutuksessa.

Viisivuotissuunnitelma vuonna 1969 otti huomioon tämän ongelman. Siinä ehdotettiin, että siirryttäisiin asteittain käyttämään swahilia englannin sijasta toisen asteen koulutuksessa niin, että swahili olisi opetuskieli vuonna 1974. Valitettavasti suunnitelma ei toteutunut. Samanlaisesti ylti ”englanti vastaan swahili” -kiista kansalliseksi debatkiksi vuosien 1965 ja 1980 välillä. Makwete-koulutusraportin luonnosversiossa (1982) ehdotettiin siirtymistä swahilin käyttöön toisen asteen koulutuksessa vuodesta 1985 alkaen.

Kielikiista heraa uudelleen

Lopullisen raporttiversioon hyväksynyt hallitus vuonna 1982 oli toista mieltä: englanti määrättiin toisen ja korkeamman asteen koulutuksen kieleksi ilmeisesti ikuisiksi ajoiksi.

Tämä sai aikaan uuden kielikiistan. Hallitus ja englantia puoltava eliitti puolustaa asemaa

monilla foorumeilla ja swahilin kannattajien ryhmä käy sitkeää torjuntataistelua. Kiistaa käydään lähinnä tiedotusvälineissä, mutta myös artikkeleissa, kirjoissa, seminaareissa ja parlamentaarisisissa ympyröissä.

Vaikka kiistakumppanit ovat vaihtuneet, argumentit pysyvät. Englannin kieltä puolustetaan teknisillä ja kansainvälisin argumentein, swahili torjutaan nyt (ehkä ikuisesti) sillä perusteella, että kielessä ei ole tarpeeksi tieteellisiä käsitteitä eikä tarpeeksi kirjallisuutta. Pelätään swahilin kielen estävän kansainvälisen kanssakäymisen ja osallistumisen tieteelliseen ja teknologiseen kehitykseen ja että muutoskustannuksista tulisi liian suuret. Nyereren tapaan jotkut sanovat, että jos valitaan swahili, englanti häviää, koska ei ole enää syytä opiskella sitä. Swahilin puolesta puhujat korostavat pedagogisia näkemyksiä, lapset oppivat parhaiten sillä kielellä, jonka osaavat parhaiten. Lisäksi moititaan opettajien ja oppilaiden huonoa englannin taitoa. Nähdään, että englannin kieli ei ole tähänkään mennessä onnistunut hyvinvoinnin edistämässä pikeminkin vaikuttanut vieraannuttavasti. Pelätään vieraan kielen opiskelun syrjäyttävän varsinaisen tiedon hankinnan, argumentoidaan kasvatuksen demokratisoinnin puolesta, kansallisen ja kulttuurisen ylpeyden puolesta jne. Benjamin Mkanan tultua presidentiksi hän viisaasti vältti kielikysymyksen kehottamalla jatkamaan debattia. Ja keskustelu jatkuu yhä!

Myös muut kansalliset kielet

Vuonna 1997 kulttuuriministeriö julkisti kulttuuripoliittisen selonteon, jossa ensi kertaa huomioitiin muut kansalliset kielet swahilin rinnalla valtavaksi kansalliseksi perinnöksi. Selonteossa kannustettiin näiden kielten opiskeluun, tutkimukseen ja dokumentointiin sekä kehoitettiin niiden vaalimiseen kansallisen kielen voimavarana. Selonteossa esitettiin myös, että ”*tulisi suunnitella ja toteuttaa erityinen toimintaohjelma swahilin saamiseksi opetuksen kieleksi kaikilla koulutuksen tasoilla*”.

Ehdotus vuonna 1999:

swahili kaikille koulutustasojille

Vuonna Arushassa järjestettiin kokous, jonka tarkoitus oli keskustella ja luoda strategia uuden kulttuuripoliitiikan toteuttamiselle. Kokouksessa ehdotettiin, että muutosohjelma opetuskielen muuttamiseksi tulisi valmistella välittömästi, että opetuskielen vaihto swahiliin voisi toteutua viiden vuoden aikana alkaen ensimmäisestä vähitellen luokkatasojille siitä ylöspäin. Kansallinen swahili-neuvosto (BAKITA) asetettiin luokasta ja koordinoimaan ohjelman muotoilua. Työ on nyt saatettu päätökseen ja odotamme malttamattomina hallituksen vastausta.

On selvää, että 1960- ja 1970-luvuilla ylhäältä ohjattu ohjelma oli menestyksekkäs, koska sille saatiin poliittista tukea sanktioiden ja resurssien

muodossa. Nyt muutospainee tulevat alhaalta ja hallitus vaikuttaa haluttomalta yhtymään demokraatisoimista vaativien voimien vaatimuksiin. Siksi umpikuja. Mahdollisia vastustuksen syitä ovat sosio-ekonomisen ja ideologisen todellisuuden muutokset.

Ulkomainen pääoma syöksyy

Niin sanottu kommunismin romahdus muutti poliittiset ja taloudelliset näkymät Tansaniassa ja Afrikassa yleisestikin. Tansaniassa, kuten muissakin pienissä yksipuoluevaltioissa oli pakko ”liberalisoitua”. Liberalisoituminen edelsi pluralismia, joka merkitsi politiikassa monipuoluejärjestelmää ja taloudessa vapaata kilpailua. Kun hallitus vetäytyi taloudellisesta ohjauksesta, ulkomainen pääoma syöksyi täyttämään tyhjiötä erityisesti Etelä-Afrikasta, Euroopasta ja Kaakoidästä.

Tämä kehitys on johtanut ulkomaisten ja heidän paikallisten yhteistyötahojensa lisääntyneeseen talouden kontrolliin ja vaikutusmahdollisuuksiin myös suhteessa hallitukseen. Kehityksen tuloksena aiemmat patriootitiset, kansa-suuntautuneet poliittiset ohjelmat on hylätty.

Yhdessä vallitsevan, maailmanlaajuisen globalisaation ja angloamerikkalaisen hegemonian kanssa tämä on varmistanut kansallisen ja kielellisen kulttuurin syrjäyttämisen angloamerikkalaisen kulttuurin ja kielen hyväksi.

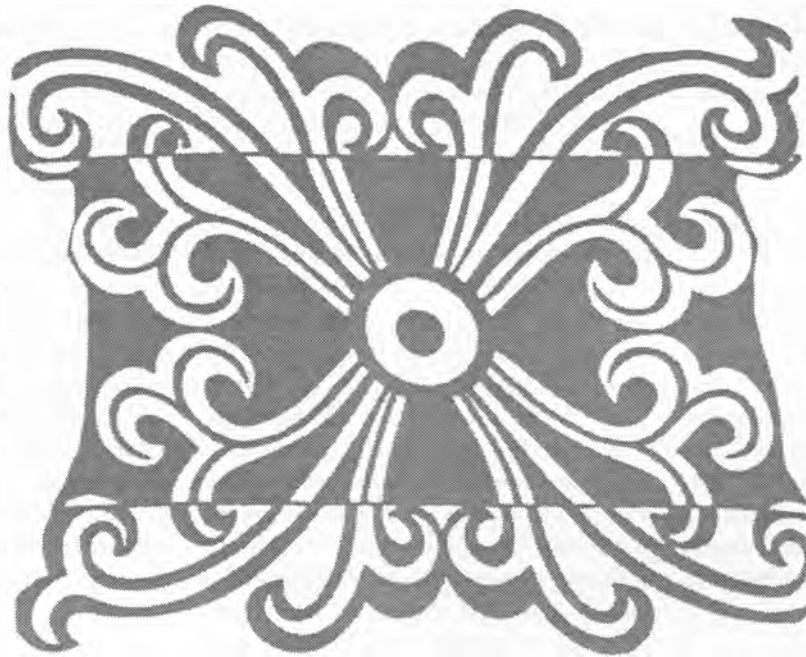
”Akatemiat”

Sama ilmiö heijastuu myös uutena häiritsevänä kehityksenä kasvatuksen alalla – on syntynyt englanninkielisiä peruskouluja, joita niiden omistajat nimittävät vieraalla kielellä ”akatemioiksi”. Johtuen osaksi valtion koulujen ankeasta tilasta, osaksi ilmauksena swahilin hylkäämiseen ja englannin ihailuun ne vanhemmat, jotka haluavat ja pystyvät, paimentavat haltioituneita lapsiaan näihin kouluihin. Lapsia opetetaan laulamaan englantilaisia kehtolauluja, leikkimään englantilaisia leikkejä, palvelemaan englantilaisia jumalia, resitoimaan englantilaisia lumi- ja narsissiloruja jne. Tähän mennessä koulut ovat ainakin menestyneet taloudellisesti, ehkä myös pedagogisesti. Koulujen tuottamien hybridien sopiminen tansanialaiseen yhteiskuntaan on tulleisuuden kysymys, eikä näytä ainakaan tällä hetkellä vanhempia huolettavan.

Esteitä swahilin vahvistumiselle

Suurin este swahilin kansallisen kielen aseman vahvistamisessa on elinvoimaisen ja vankan kansantaloudellisen perustan puuttuminen, joka tekisi mahdolliseksi aloitteellisen keskiluokan ja voimakkaan työväestön olemassaolon ja vahvistaisi isänmaallista politiikkaa. Vallitseva tilanne on johtanut

- ulospäin suuntautuneeseen taloudelliseen liberalismiin, joka on osaltaan tukenut

ulospäin suuntautuvaa kulttuurista ja kielellistä politiikkaa,

- epäisänmaallisen anglofilisen keskiluokan syntyyn, joka on keskittynyt omaan rikastumiseensa kansallisten intressien kustannuksella ja
- tansanialaisten erityisesti nuorison ja eliitin itsetunnon rapautumiseen. Tämä voidaan päätellä sellaisen alistuneen ja apinoivan mentaliteetin ja käytännön elpymisestä, joka tunnetaan swahilissa nimellä *kasumba* ja jota vastaan 1960-luvulla taisteltiin enemmän tai vähemmän menestyksekkäästi.

Nämä tekijät ovat kannustaneet hallitsemaan ja palvomaan ulkomaisia asioita, kuten valtavia japanilaisia autoja, jotka tunnetaan nimellä *shangingi*, ulkomaisia kulttuurisia vaikutteita, musiikkia, elokuvia, videoita, pukeutumista, teknologiaa ja kieltä. Samanaikaisesti ne ovat johtaneet afrikkalaisten piirteiden ja käytäntöjen hylkäämiseen tai häpeämiseen, kuten ihonvärin, hiusten, arvojen, uskonnon, kielen, nimien, musiikin jne.

Mitä tästä seuraa

Tämän kehityksen uhreja ovat tavalliset kansalaiset, jotka ovat reagoineet monin eri tavoin. Jotkut ovat ryhtyneet lakkoihin, katumellakoihin ja anarkistisiin toimiin, jotkut ovat turhautuneina valinneet uskonnollisen tien ja liittyneet uusiin viriäviin uskontokuntiin, jotka ovat usein amerikkalaista perua, jotkut ovat hylänneet täysin läntiset vaikutteet ja valinneet itäisen vaihtoehdon (nuoret muslimit) tai perinteisen afrikkalaisen uskonnon (esim. perinteisten uskontojen ja rituaalien uudelleenilmeneminen kuten MIDEA Kilosassa).

Myös este: ei lakia

Toinen este swahilin tiellä on lainsäädännöllinen. Swahilista tuli kansallinen kieli yleisen julistuksen ja käytännön kautta, ei lainsäädännöllisesti. Parlamentissa ei ole säädetty lakia, joka julistaisi swahilin kansalliseksi kieleksi. Tansanian perustuslaki (1977), joka on kirjoitettu swahilin kielellä, ei edes mainitse swahilin asemaa kansallisena kielenä.

Viimeinen este swahilin tiellä on englannin kielen kilpailu kansallisesta asemasta. Englannin kielen kamppailua kansallisesta statuksesta tukee runsas materiaallinen tuki Britanniaasta ja Amerikasta sekä merkittävä moraalinen tuki Tansanian sisästä. Lopullista kaksinkamppailua ei vielä ole käyty näiden kielten välillä.

Swahilia tukevat seikat

Samat tekijät, jotka suosivat swahilin leviämistä kahden vuosisadan ajan, vaikuttavat edelleen. Swahilin tarve on yhä olemassa sekä Tansaniassa että naapurimaissa. Käynnissä oleva laajamittainen kaupungistuminen merkitsee sitä, että swahilista on tulossa niiden miljoonien kaupunkilaisten äidinkieli, jotka eivät puhu mitään muuta kieltä. Epäonnistuminen englannin taidon parantamisessa on johtanut siihen, että jopa koulutetut tansanialaiset kokevat mukavammaksi puhua swahilia kuin englantia, joten yliopisto-opiskelijatkin käyttävät nyt sosiaalisissa ja poliittisissa aktiviteeteissaan swahilia, eivät englantia, kuten aikaisemmin oli tapana.

Liberalisoituminen tukee

Liberalisoitumiskehitys on synnyttänyt swahilinkielisiä yksityisiä sanomalehtiä, television ja radioasemia. Poliittisella areenalla monipuoluejärjestelmä on jopa tehnyt swahilin

tarpeen näkyvämmäksi – sen joka haluaa johtaa Tansaniaa, on kyettävä menestyksellisesti kampanjoimaan swahilin kielellä saadakseen ääniä. Parlamentaarinen keskustelu käydään swahiliksi, samoin useimmat julkiset tapahtumat.

Sosiaalisella tasolla lisääntynyt liikkuvuus, sekaavioliitot ja vuorovaikutus eri ryhmien välillä hämärtävät etnisiä rajoja ja ovat muokkaamassa tansanialaisista enemmän tai vähemmän homogeenista kansaa. Myös populaarikulttuuri (musiikki, kaunokirjallisuus, draama, festivaalit jne.) vahvistaa swahilin asemaa sosiaalisessa elämässä.

Tulevaisuuden ongelmat

Tulevaisuudessa voidaan nimetä vielä kolme ongelma-alueita. Ensimmäinen on toisen ja korkeamman asteen koulutus. Opetusta annetaan näillä tasoilla vieläkin muodollisesti murteellisella englannilla, vaikka käytännössä opettajat turvautuvat swahiliin tehdäkseen itsensä ymmärretyiksi. Toinen ongelma-alue liittyy oikeuskäytäntöihin, alueellisiin ja korkeimpaan oikeuteen, jotka edelleen käyttävät englannin kieltä tuomioiden lukemisessa, vaikka varsinaiset oikeudenkäynnit ovat yleensä kaksikielisiä. Viimeinen ongelma on tieteellinen ja teknologinen. Swahilin kielitieteilijöiden on tehtävä lujasti töitä eri tieteenalojen kanssa yhteistyössä kehittääkseen riittävän terminologian kaikille tieteenaloille sekä kirjoittaakseen ja kääntääkseen eri alojen kirjoja ja artikkeleja swahilin kielellä.

Kirjoitus perustuu professori M. M. Mulokozin swahili-seminaarissa pitämään esitykseen (Helsinki, huhtikuu 2002). Tekstin on suomentanut Paula Kuusipalo.

Swahili as a National and International Language

M. M. Mulokozi
*Institute of Swahili Research,
 University of Dar es Salaam*

Introduction

Swahili is *officially* one of the four national languages of Democratic Republic of the Congo – DRC (former Zaire), and the national language of Kenya, Tanzania and Uganda. In this paper we shall, however, limit our discussion to the status and situation of Swahili as a national language in Tanzania. The story of rise of Swahili as a national language in Tanzania is well known and we shall not repeat it here. Suffice it to say that the rise and spread of Swahili from a community language to a *lingua franca*, and finally a national language, was largely demand driven in the socio-economic sense. This development was assisted by many factors, among them the following:

Promoting Swahili: pre -1900

- The maritime trade
- The caravan trade into the interior and the accompanying commercial empire building, especially in the Congo
- The rise of Zanzibar as East Africa's commercial capital
- The Bantu cultural complex, with its close affinity to the Swahili complex, and its cultural and political tolerance
- The relative cultural and linguistic homogeneity of the Swahili communities
- The factor of Islam.

Promoting Swahili: 1900–1960

Most of the above factor, plus:

- German colonial language policy, which made Swahili the language of the lower levels of administration, education and military
- Christian missionary activity, including alphabetisation, book printing and publishing
- The mass media, especially introduction of Swahili newspapers, magazines and periodicals, and, after 1950, the radio and television
- Cultural activities, especially pop culture,

such as music, games and sports, ceremonies, rituals, dances, dramas and movies

- Economic and social changes, including urbanisation, migrant wage labour (notably plantation economy), and the accompanying trade unionism, new infrastructures, especially the railways and roads
- Nationalist politics (the Maji Maji war, the workers movement from the 1930, the peasants movements, the struggle for independence from 1940s onwards)
- The school system.

Defining of a national language

In this paper we shall focus on the post independence period, that is from about 1960 to the present, with emphasis on the last decade, i.e. 1990 – 2000. We shall look briefly at the process of development and consolidation of Swahili as a national language in Tanzania, the factors that favoured its adoption or acceptance, and the obstacles that have to be overcome. For our present purpose, we would define a national language as *a language that is widely spoken, understood and accepted by a given national community as constituting their common heritage, serving as their collective cultural and political symbol and identity, and expressing their common ideals and aspiration.*

Language policy and promoting programmes

Tanzania comprises former Tanganyika and Zanzibar, which united in 1964 to form the United Republic of Tanzania. The country has a population of about 33 million. About 120 different languages are spoken. Swahili has been the language of Zanzibar and the Tanzanian coast for centuries. It spread upcountry in the 18th and 19th centuries, thanks to the factors mentioned above. Hence, at Tanganyika's independence in 1961, most people in Tanganyika already spoke or understood Swahili. Naturally, soon after independence in 1962, Julius Nyerere, the first president, declared Swahili the national language, and made a dramatic departure from

colonial practice by address the parliament in Swahili.

Nyerere realised that simply declaring Swahili the national language was not enough; policies, structures and programs for its development had to be put in place. This was largely accomplished by 1970. Policies that directly or indirectly impinged on the fortunes of Swahili included the following:

- Adoption of Swahili as the national language: 1962
- Adoption of the policy of Ujamaa and self-reliance: 1967

This included creation of factories, state farms and Ujamaa villages which brought together people from different linguistic backgrounds, hence enchanting the use of Swahili

- Adoption of Swahili as the official language of government: 1967
- Adoption of the policy of Education for Self-reliance: 1968

This included adoption of Swahili as the sole language of instruction in primary schools. This entailed translating most of the existing government documents, forms, labels, designations, etc. into Swahili. It also meant that the Advanced Swahili Examination was now compulsory for all senior civil servants who did not have the requisite Swahili language qualifications

- Abandonment of the Cambridge School Certificate Examinations: 1970 (?)
 Henceforth a student had to pass Swahili in order to get a certificate (prior to that, one had to pass English)
- Adoption of the Cultural Policy (Sera ya Utamaduni): 1997.

Structural support

The following governmental structures that were put in place to implement the new policy on language: Creation of the Ministry of Culture 1962, Creation of the IKR 1964, Creation of Tanzanian Publishing House 1966, Crea-

tion of the national Swahili Council BAKITA 1967, Creation of the Department of Swahili at UDSM 1970, Establishment of EACROTAN-AL 1976, Establishing of Institute of Swahili and Foreign Languages, Zanzibar – TAKILUKI 1978, Establishment of the Zanzibar Swahili Council (BAKIZA) 1986 and Creation of *Mfuiko wa Utamaduni Tanzania* (Tanzania Culture Fund) 1998.

This is in addition to pre-existing structures / institutions, such as *Radio Tanzania*, *Sauti ya Zanzibar*, Newspapers, publishing House such as EALB, and NGOs (such as The Poet's Organization, UKUTA, established around 1958).

Debate on language

The impressive list of institutions does indicate that the government of the day was committed to the promotion of the national language. Yet, there was a catch that was to have serious consequences later. That catch concerned the language of education.

By 1970, Swahili was already by and large accepted as the national language by practically all Tanzanians. Most national activities in Tanzania including most government business, parliamentary debates, primary courts, primary education, etc. were being conducted in Swahili. Only one area of contention remained, i.e. secondary and higher education.

The Five Year Development Plan of 1969 noted this problem, and proposed to introduce a gradual change over the medium from English to Swahili, so that by 1974, Swahili should have taken over as the medium of secondary education. Unfortunately, this did not happen. Meanwhile, a heated national debate regarding "English-versus-Swahili" in education raged on between 1965 and early 1980s. The draft Makwete Report on Education (1982) proposed that Swahili should become the medium of secondary education from 1985.

Debate anew

The final version approved by government and issued in 1982 but the government had a different opinion: it directed that English should remain the medium of secondary and higher education, apparently indefinitely.

This unleashed the language debate anew. The government and pro-English elite defends its position in various fora, and is duly rebuffed by the pro-Swahili group. The debates take place mostly in the media, but also occasionally in journals, books, seminars, and parliamentary sessions.

While the debaters may have changed, the arguments have not: the pro-English arguments are

largely technical and international: they reject Swahili for now (if not forever) because there are not enough scientific terms, not enough books, the cost would be prohibitive, we need an international language: English is the doorway to science and technology; we have to communicate with other peoples. Some like Nyerere add that if we change the medium to Swahili English would die, since there would be no incentive to learn it.

The pro-Swahili debaters emphasise the pedagogical aspects, that children learn better in a language that they know best; the general lack of English mastery among teachers and pupils; the failure of English to deliver "the goods" up to now: the alienating role of English in Tanzania; the danger of sacrificing knowledge to foreign language acquisition: the need to democratise education, national and cultural pride, etc.

When Benjamin Mkapa became president in 1995, he cleverly evaded the language question by directing that the debate should continue. And so it continues!

In 1997, the Ministry responsibly for Culture issued the Cultural Policy document, which was duly endorsed by the parliament. The policy, for the first time, recognised the other indigenous languages as a major national heritage, and proposed that they should be studied, researched and documented, and that they should serve as a resource base for the national language. It also proposed that "*a special action plan to enable education and instruction at all levels to be given in Swahili shall be prepared and implemented*".

Proposal in 1999:

Swahili in all education levels

A meeting held at Arusha on 24 – 28 May 1999 discuss and lay down strategies for implementation of the Cultural Policy proposed that a program of implementation of the proposed changeover of the medium should be prepared immediately so that Swahili can become the medium with in five years, starting from Form I and moving up gradually. The National Swahili Council (BAKITA) was entrusted with the task of co-ordinating the drafting of the program, which task has now been completed. We are very eagerly awaiting the government's reaction.

That is certain that the initiative for change in the sixties and early seventies came from above, and was thus given political sanction and the needed resources. That is why it succeeded. Today, the pressure for change is coming from below, and the government does not seem to be willing to move along with democratising forces. Hence the impasse.

One possible reason for this obstinacy on the

part of the government is the changed socio-economic and ideological reality.

Foreign capital rushes

The so-called collapse of communism changed the political and economic landscape in Tanzania and Africa generally. Tanzania, like other small, formerly one party states, was forced to "liberalise". The liberalisation ushered in so called "pluralism" which really meant multi-partism politically, and "free enterprise" economically. With the government divesting from economic management, foreign capital, most from South Africa, Europe and the Far East, rushed in to fill the vacuum.

This has increased control of the economy by foreigners and their local, mostly non-patriotic collaborators. As a result, formerly patriotic or people-oriented agendas have been abandoned. This, coupled with the current atmosphere of globalisation and Anglo-American hegemony over the world, has ensured that the national culture, including language, is sidelined in favour of foreign, mostly Anglo-American, culture and language.

"Academies"

This phenomena is also reflected in a new disturbing development on the education scene – the rise of English medium primary schools, dubbed "Academies" by their proprietors. Partly perhaps in reaction to the pathetic state of government schools, and partly as an expression of rejection of Swahili and fascination with English as the language of the new elite, parents who are able and willing are herding their mesmerised little kids into these school, where they are taught to sing English lullabies, play English games, worship English gods, recite English snow-and daffodils rhymes, etc. So far these schools are doing good business financially if not pedagogically. That their hybrid products might eventually fit into neither Tanzanian nor English society is a matter for the future, and does not seem to worry the parents at present.

Obstacles of flowering

The main obstacle in the way of the flowering of Swahili as a national language in Tanzania is the absence of a viable, robust national economic base that can engender a proactive bourgeoisie and strong working class, and hence foster patriotic policies. This situation has led to

- The current economic, outward-looking liberalism that is inevitably fostered outward-looking cultural and linguistic policies
- The rise of a compradorial, non-patriotic, Anglophile bourgeoisie that is bent on enriching itself at expense of the national interests
- The erosion of the self-confidence among Tanzanians, especially the youth and the

elite, regarding to a resurgence of a slavish, aping mentality and practice, known in Swahili as *kasumba*, which had been more or less successfully combated in the 1960s.

These factors have encouraged administration and worship of foreign things, including the huge Japanese cars known as *shangingis*, and foreign cultural manifestations, including music, cinema and videos, dress, technology and language. Concomitantly, they have led to rejection, or being ashamed, of ones African traits and practices, including skin colour and hair, beliefs, religion, languages, names, music, etc.

What does this mean

The reaction of the common people, who are the victims of this development, has been mixed. Some have resorted to strikes, street riots and anarchist actions; some, out of frustration, have taken the spiritual route and joined the mushrooming born-again churches, many of them linked to American churches; and some have rejected the Western values altogether and opted for Eastern ones (the Muslim youth) or traditional African ones (cf. the resurgence of traditional religion and rituals, e.g. MIDEA in Kilosa).

Obstacle also: no law

The other obstacle in the way of Swahili is a legal one: Swahili became the national language through popular proclamation and practice, but not legally. There is no law passed by parliament declaring Swahili the national language. The

Constitution of Tanzania of 1977, which is written in Swahili, does not even mention Swahili as the national language.

The final obstacle is the competition from English, which also vies for a national status in Tanzania, and has ample material support from Britain and America, and significant moral support from within Tanzania. The final showdown between the two languages is yet to be enacted.

Factors favouring Swahili

The same factors that favoured the spread of Swahili in the past two centuries are still at work today. The demand for Swahili is still there, not only in Tanzania, but also in the neighbouring countries. The phenomenal urbanisation now taking place means that Swahili is becoming the mother tongue of millions of Tanzanians town-dwellers who speak no other language; the failure of effort to promote English means that even "educated" Tanzanians are more comfortable speaking Swahili than English (thus students at the University of Dar es Salaam currently conduct their social and political activities in Swahili, not in English as previously the case).

Liberalisation supports

The liberalisation has brought about unprecedented increase in Swahili-language private newspapers, television and radio stations. On the political level, multipartism has even made the need of Swahili more evident – who-

ever wants to rule Tanzanians has to be able to campaign successfully in Swahili so as to get votes. Parliamentary debates are still conducted in Swahili, so are the most public functions.

The social level, the increasing mobility, intermarriages and interactions are blurring the ethnic differences, kneading all Tanzanians into more or less homogenous nation. Popular culture (such as music, fiction, drama, festivals, etc.) is also entrenching Swahili more and more into the social fabric.

Problem areas for the future

Three problem areas still remain to be addressed in future. The first area is the secondary and higher education. Teaching at these levels is still formerly conducted in broken English, though in practice most teachers in secondary schools resort to Swahili to make themselves understandable. The other area pertains to the law courts (district and higher courts), which still use English to record judgements, although the session are usually bilingual. The final problem area is science (including social sciences) and technology. Swahilists will have to work hard with professionals in different fields to develop an adequate corpus of terminology in all fields, and to write or translate books and papers from those fields into Swahili.

The article is based on a speech by Prof M. M. Mulokozi in Helsinki, April 2002.

Pia Mäkelä

Koululaisia Kisikun suurperheessä

Pia Mäkelä

Olen saanut ilokseni viettää pariinkin ortteeseen tansaniaista perhe-elämää Kisikun perheessä Morogorossa. Alkuvuodesta majailin jälleen Kisikuuden luona ja haastattelin perheen koululaisia Uhusianon lehteä varten.

Paschal Luwi on 12-vuotias koululainen, joka asuu Kihondan alueella Morogorossa. Hän on ala-asteen neljännellä luokalla St Annen yksityisessä koulussa, jota käyvät myös Maburan veljekset, kolmasluokkalainen Josef (11v.) ja ekaluokkalainen Toby (8v.). Pojat asuvat ihan koulun naapurissa eli koulumatka on mukavan lyhyt. Samassa taloudessa poikien ja noin viidentoista muun hengen kanssa asuu myös 17-vuotias Bertha Nduth.

Bertha opiskelee myöskin St Annessa, mutta hän on jo sekondarin (yläasteen) ensimmäisellä luokalla. Hänen perheensä asuu satojen kilometrien päässä, Taboran kaupungissa. Bertha puolestaan asuu mama mkubwan eli äidin isosiskon perheen luona. Joululomalla hän kävi kotona Taborassa, mutta koska matka kestää kaksi päivää ja junaliput ovat kalliit, ei kotona kyläilyyn ole kouluvuoden aikana kovin usein mahdollisuutta. Tansaniassa ei ole mitenkään harvinaista, että lapset asuvat välillä kaukanakin vanhemmistaan joko muiden sukulaisten luona tai sisäoppilaitoksessa, jos koulunkäyntiin on muualla kotipaikkakuntaa paremmat mahdollisuudet.

Toinen tykkää enkusta ja toinen uskonnosta

Pascon, Tobyn ja Josen koulussa opetuskielenä on englanti, jota opiskellaan myös yhtenä aineena matematiikan, luonnontieteiden, yhteiskuntaopin ja swahilin rinnalla. Julkisissa kouluissa

alaluokkien opetuskielenä on swahili, mutta sekondareissa opiskelu tapahtuu yleensäkin aina englanniksi. Berthalla ovat sekondarin myötä alkaneeet uusina aineina historia, biologia, kemia ja yhteiskuntatietous sekä raamattutunnit.

Pascon lempiaine koulussa on englanti, koska siinä saa oppia paljon uusia asioita. Jose kertoo, että englanti oli hänelle alussa vaikeaa, koska hän oli aloittanut koulunkäynnin swahiliksi. Nyt englanninkielellä opiskelu alkaa jo sujua ja englanti onkin Josen mielestä hauskin aine. Bertha pitää eniten raamattutunneista, koska hän haluaa oppia mahdollisimman paljon Jumalasta ja uskonnosta. Swahilin hän kertoo olevan sekondarissa aika vaikeaa, koska siinä käytetään paljon monimutkaisia sanoja, joiden kaikkien merkitystä hän ei tunne. Pascolle puolestaan eivät ole piirustustunnit mieleisiä, koska piirtely on hänen mielestään ihan turhaa touhua, jossa ei opi mitään hyödyllistä.

Joka päivä sama lukujärjestys

Poikien ja Berthan koulupäivä alkaa joka päivä kahdeksalta, jolloin kaikki koulun oppilaat järjestäytyvät jonoihin ja aamu avataan lauluilla ja soitolla. Koulun vieressä asuessa tottuikin siihen, että aamupuuhia tahditti koululaisten laulama "mungu ibariki Tanzania..."! Aamun avauksen jälkeen poikien lukujärjestyksessä on englantia ja matematiikkaa, joiden jälkeen kymmeneltä onkin välitunnin vuoro. Toby kertoi että puolen tunnin tauon aikana hän yleensä pelaa jalkapalloa luokkakavereidensa kanssa.

Osa oppilaista syö välitunnilla eväitä, sillä kouluruokaa ei tarjota kuten Suomessa. Toiset taas

porskuttavat läpi koulupäivän ilman välipalaa. Koululla on myynnissä munkkeja muistuttavia andazeja ja chapateja, jotka ovat vähän kuin lempuja. Mama Jose, joka on koululla töissä, leipoo niitä iltaisin ja aamulla ennen töihin lähtöä. Alkuvuodesta, asuessani perheen luona, koululaiset söivät toisinaan tietämättään myös mzungun eli valkonaaman leipomuksia. Naureskelimme Pascon kanssa, että siitähän voisi tulla hyvä bisnes, jos laajentaisin toimintaa Msamvun suurelle bussiasemalle. Leipomuksista saattaisi saada jopa tavallista korkeamman hinnan jos niitä olisi myymässä valkonaama.

Välitunnin jälkeen alaluokilla jatketaan swahilin opiskelulla, joka on Tobyn viimeinen tunti. Jose ja Pasco lukevat vielä luonnontieteitä ja yhteiskuntaoppia ennen kuin pääsevät yhdeltä kotiin. Samaa lukujärjestystä noudatetaan joka päivä.

Marsuja, nyrkkiä ja jalkapalloa

Koulun jälkeen ja lomilla Pasco muiden tansaniaisten koululaisten tavoin auttaa erilaisissa kotitöissä, esimerkiksi siivouksessa, kaupassakäynnissä ja ruuanlaitossa. Myös omat pyykkit pesee jokainen nyrkkiäpyykkällä, mihin taitaisi olla suomalaisilla koululaisilla totuttelemista! Joululomalla Mama Pascali matkusti useammaksi viikoksi sukulaisten luo toiselle puolelle maata, jolloin lomailevilla koululaisilla oli tavallistakin enemmän puuhaa kotona. Ensimmäisen viikon jälkeen Pasco alkoikin huokailemaan, että voi kunpa äiti tulisi jo kotiin, ja kyllä se äiti on ahkera, kun hoitaa kaikki nämä hommat yksin. Myös Berthalla on koulun jälkeen paljon kotitöitä, varsinkin tiskaamista ja ruuanlaittoa.

Tavallisten kotiaskareiden lisäksi Pascali ottaa osaa perheen tulonhankintaan pussittamalla ja myymällä mehujaita muille koululaisille. Mangojen ja guavien kypsyessä niitä riittää oman perheen käytön lisäksi myös perheen nuorten myytäväksi. Isoveli Ipyanan lähdettyä takaisin sisäoppilaitokseen Pascon vastuulla on myös perheen pienkarja eli marsujen hoito.

Luut on luotu liikkumaan

Kotitöiden jälkeen on läksyjen vuoro. Usein niitä tehdään yhdessä veljien, siskojen, serkkujen tai kavereiden kanssa ja perheen aikuiset saattavat kuulustella läksyjä iltaisin. Joululomalla alkoi ilmeisesti olla jo koulua ikävä, koska kavereiden kanssa pidettiin koulua, jossa kukin oli vuorollaan opettajana.

Vapaa-ajalla Pascali, Toby ja Jose kavereineen toki myös pelaavat ja leikkivät. Seurasta ei ole pulaa, koska naapurustossa asuu paljon lapsia. Jalkapallo on poikien peleistä ehdoton suosikki, niin kuin taitaa olla koko Tansaniassa. Iltaisin Morogorossa jokainen aukio täyttyy palloa potkivista pienistä ja isoista pojista!

Bertha kertoo, että opiskelun lisäksi koulussa ovat mukavia erilaiset pelit kuten lentopallo. Tytöt pelaavat Tansaniassa harvemmin jalkapalloa, joka on perinteisesti poikien laji. Sen sijaan koripalloa ja lentopallon katsotaan sopivan tytöillekin. Tilanne kyllä varmasti tulee muuttumaan, koska Tansanian naisten jalkapallomaajoukkue on pärjännyt viimeisen vuoden aikana tosi hyvin, paljon paremmin kuin miesten joukkue. Jotkut tansanialaiset, joiden kanssa puhuttiin jalkapallosta, sanoivat, että parempi olisi lähettää ulkomaankisoihin vain naisten joukkue.

Pascon mielestä pyöräily on kuitenkin ehdottomasti hauskin harrastus. Perheen aikuisen käytössä olevat pyörät joutavat kuitenkin harvoin lasten leikkeihin ja niinpä on hauskaa tilaisuuden tullen vierailla luokkakaveri Stevenin luona vähän kaupungin ulkopuolella. Stevenillä ja hänen siskollaan on omat polkupyörät joilla sitten kaahaillaan ympäriinsä väsymättä tuntikausia!

Pappi, lääkäri, opettaja vai poliisi?

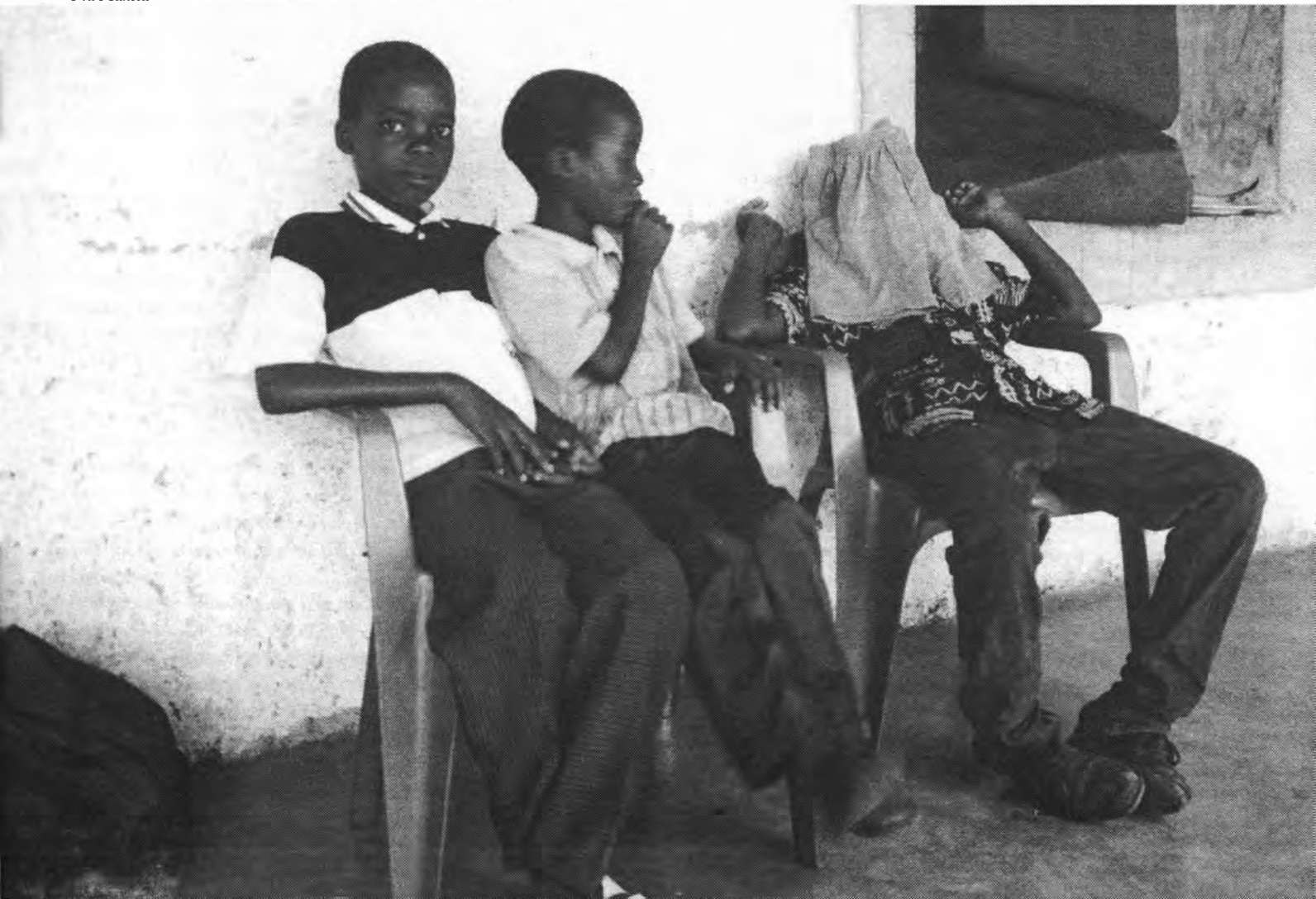
Kun kysyin Joselta mikä hänen mielestään on koulussa kivaa ja mikä tyhmää, hän sanoi ettei

tykkää siitä miten jotkut häiriköivät luokassa. Jose ei halua osallistua häiriköintiin, ja sitä paitsi opettaja käskää meluajat nopeasti luokan eteen! Tansanialaisissa kouluissa käytetään myös ruumiillista rangaistusta ja häiriköinnistä saattaa saada kirjaimellisesti keppiä. Berthan mielestä inhottavia asioita koulussa ovat oppilaiden väliset riidat ja tappelut, joista hän haluaa pysyä kaukana.

Jose tykkää lukemisesta ja hän toivoo voivansa jatkaa sekondariin peruskoulun käytyään. Jose haluaisi olla aikuisena joko pappi tai poliisi ja pikkuveljestä tulee kuulemma lääkäri. Paschali haluaisi isona opettajaksi. Tosin välillä nuoren herran mielessä on käynyt myös pappisura, mutta tällä hetkellä opettajan ammatti houkuttelee enemmän. Kysellessäni Berthalta minkälainen on hänen mielestään hyvä opettaja hän kehui historian ja maantiedon opettajaansa ja sanoi että opettajan pitää tehdä työtään huolellisesti ja antaumuksella. Bertha itse haluaisi tulevaisuudessa lääkäriksi.

Pia Mäkelä

Wanafunzi wa familia ya Kisiku

Pia Mäkelä

Paschali Luwi anayekaa katika sehemu ya Kihonda mjini Morogoro, ni mwanafunzi wa umri wa miaka 12. Anasoma darasa la nne katika shule ya St Ann pamoja na marafiki yake Josef (11) na Toby (8) wanaosoma madarasa ya tatu na kwanza. Watoto hawa wanakaa jirani kabisa mwa shule na wanafurahi sana kwamba hawahitaji kutembea mbali wanapokwenda shuleni. Vijana hawa na familia zao wanakaa nyumba moja na miongoni mwa waru hawa kumi na nane anakaa pia Bertha Nduth umri wa miaka 17.

Bertha anasoma St Ann pia, lakini yuko form 1 ya sekondari. Anatoka Tabora wanapokaa wazazi wake, lakini Bertha alihamia Morogoro kwa mama mkubwa alipoanza sekondari. Wakati wa krismasi Bertha alifika kwake kuwatembelea wazazi, lakini kwa ajili ya safari ndefu na nauli kubwa hawezi kufika nyumbani mara nyingi. Nchini Tanzania ni kawaida kwamba wanafunzi wanakaa hata mbali na wazazi wao, wanakaa kwa ndugu au katika dormitori ya shule, wakipata nafasi nzuri zaidi kusoma pengine.

Kiingereza ni ngumu na nzuri pia

Shuleni mwa Pasco, Toby na Jose lugha ya masomo ni Kiingereza. Wanafunzi wanajifunza pia hesabu, sayansi, somo la kijamii na Kiswahili. Katika shule ya msingi za serikali lugha ya kusoma ni Kiswahili, lakini katika shule zote za sekondari wanajifunzwa kwa Kiingereza. Bertha anasoma masomo mapya pia katika sekondari kama historia, biolojia, kemia, darasa la kijamii na darasa la Biblia.

Pasco anapenda Kiingereza kuliko zote kwani kwa Kiingereza anapata kujifunza vitu vipya. Jose ananiambia kwamba anaona Kiingereza kuwa kigumu, kwani alianza shule kwa Kiswahili. Sasa kisomo kimeanza kumfanikiwa na Jose anakipenda kizuri kuliko vyote. Toby anapenda Kiswahili sana kwani Kiingereza ni vigumu bado.

Bertha anapenda darasa la Biblia kupita yote kwa sababu anataka kumjifunza sana juu ya

Mungu Baba na mambo mbalimbali ya dini. Anasimulia pia Kiswahili kuwa vigumu kwa sekondari kwa sababu wanatumia maneno magumu na hafahamiki maana yao yote. Pasco hapendi darasa ya kuchorea, anaona kuchora ni kitu bure na ni kitu hakifaidiki.

Ratiba moja kwa kila siku

Vijana na Bertha wanaanza shule kila siku saa mbili asubuhi. Kwanza wanapanga mistari pamoja wakaimba. Nilipokaa karibu na shule nilizoea kusikia kila asubuhi wanafunzi walipoimba "Mungu ibariki Tanzania..." na wimbo huo ulinifurahisha sana! Vijana wanaanza na madarasa ya kiingereza na hesabu ambayo wanasoma hadi breki inayoanza saa nne. Toby aliniambia kwamba muda wa mapumziko wanapenda kucheza mpira pamoja na marafiki.

Muda wa mapumziko wanafunzi wengine wanakula chakula wanacholeta nacho lakini wanafunzi hawapewi chakula katika shule kama Finland, kwa hiyo wengine hawali hadi wanapofika nyumbani. Maandazi na chapati zinazwa shuleni na mama Toby anayezitengeza nyumbani jioni na asubuhi mapema kabla ya kuanza kazi yake shuleni. Nilipokaa kwa familia hiyo siku nyingine wanafunzi walikula chapati bila kujua zilitengenezwa na mzungu. Tulicheka pamoja na Paschali kwamba niweze kupata biashara nzuri nikianza kuuza chapati zangu katika stendi kubwa ya mabasi pia! Labda watu wangelipa hata zaidi kupita bei kawaida mwiuzaji akiwa mzungu!

Baada ya mapumziko wanafunzi wa shule ya msingi wanaendelea na darasa la swahili. Baada ya hapo Toby anakwenda nyumbani lakini Jose ja Pasco wanaendelea na masomo ya sayansi na kijamii hadi saa saba. Wanafunzi wanasoma na ratiba hiyo kila siku.

Simbirisi, kufua nguo, kacheza wa mpira

Baada ya shule na katika likizo Pasco, kama wanafunzi wengine Watanzania, anasaidia katika kazi za nyumbani kama usafishaji, kwenda

dukani kapika chakula. Kila wanafunzi wanafua nguo zao mkononi, ni kitu ambacho wanafunzi Wafini wasingezoea epesi. Katika likizo ya Krismasi mama Paschali alisafiri kuwatembelea wajamaa wake kwa wiki ningi katika sehemu nyingine ya Tanzania. Wanafunzi waliobaki nyumbani walipata kazi mno kuliko kawaida. Baada ya wiki ya kwanza Pasco alianza kutoa pumzi; alitumaini mama afike nyumbani tena. Pia aliona mama anafanya bidii akitunza kazi zote hizi peke yake. Baada ya shule Bertha ana kazi nyingi nyumbani pia, hasa kuosha vyombo kapika chakula.

Licha ya kazi za kawaida nyumbani Paschali anashiriki uchumi ya familia. Anaweka aiskrimu mfukoni na halafu anaziua wanafunzi wengine. Maembe na mapera yanapoiva yanatosha kuuzwa na wanafunzi wa familia pia. Kaka alipoondoka kurudi shule yake Pasco alipewa jukumu kutunza mifuko midogo, simbirisi, ya familia.

Baada ya kusaidia na kazi za nyumbani watoto wanafanya masomo. Kwa kawaida wanasoma pamoja na kaka, dada na marafiki. Wazazi pia wanaweza kuhoji masomo jioni. Nadhani wakati wa likizo wanafunzi walianza kukosa shule kwani walipanga darasa nyumbani na kila mmoja alifanya shifti ya mwalimu!

Kacheza!

Bila shaka Pasco, Toby na Jose wanacheza pia baada ya shule. Mpira wa miguu wanapenda kupita michezo yote, wanavyopenda vijana wote wa Tanzania: Kila jioni nyuga zote za Morogoro zinazofaa zinatumiwa kwa kucheza mpira!

Bertha aliniambia kwamba licha ya kusoma anapenda michezo mbalimbali shuleni. Wasichana wanacheza netball na basket ball lakini mpira wa mguu ambao kwa mila ni mchezo wa wanaume hawachezi. Nadhani desturi hii inaanza kubadilika kwa sababu mwaka uliopita timu ya mpira wa wanawake imefanikiwa sana kupita timu ya wanaume.

Pia Makena

Hobi nzuri kumfurahisha Pasco zaidi kuliko zote ni kuendesha baisikeli. Bahati mbaya baisikeli za familia zinahitajiwa kwa kazi na watoto hawana nafasi nyingi kuzitumia. Kwa hiyo Pasco anapenda sana kumtembelea rafiki zake Steven anayekaa nje ya mji kidogo. Steven na dadake wana baisikeli ambazo Steven na Pasco hawachoki kuendesha!

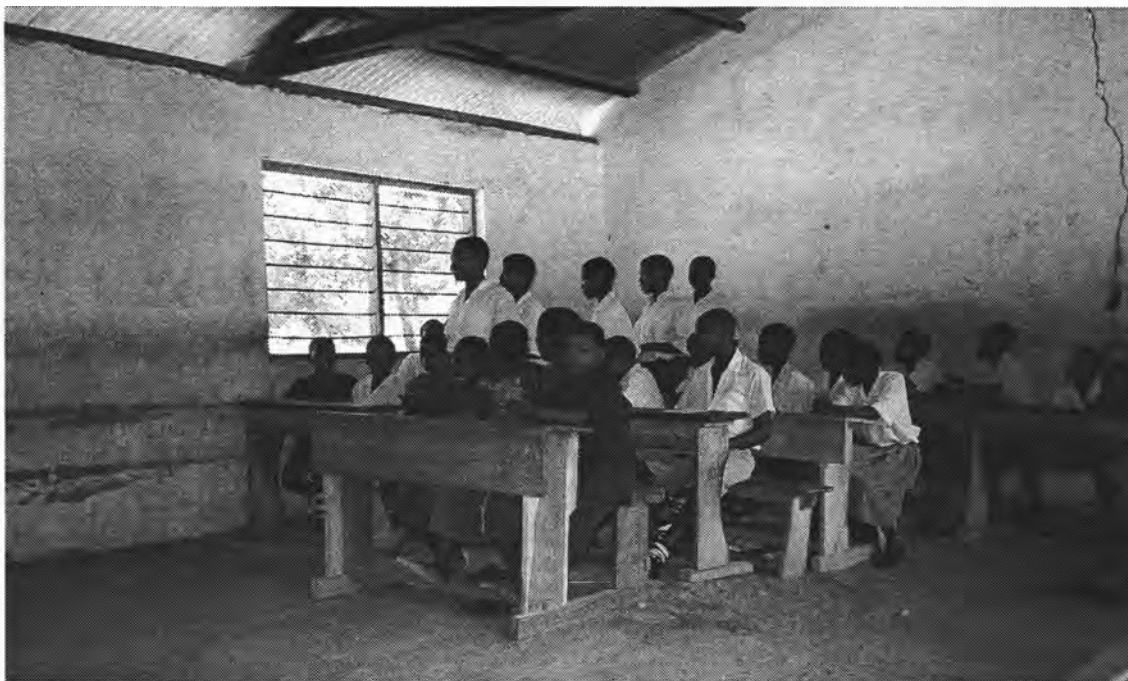
Padri, daktari, mwalimu au polisi

Nilipouliza Jose anapenda na hapendi mambo gani shuleni alinijibu hapendi watoto wengine

wanaposumbua na kupiga kelele darasani. Yeye hapendi kufanya hivyo na pia anajua mwalimu atawaita mbele wale wanaosumbua darasani. Walimu wa Tanzania wanaruhusiwa kutumia fimbo wanafunzi wakisumbua mno. Bertha hapendi ama ugomvi ama mapigano ya wanafunzi.

Jose anapenda kusoma na anatumaini kuweza kuendelea sekondari baada ya shule ya msingi. Kazi ya padri au polisi zinamvutia Jose lakini mdogo wake Toby anataka kuwa daktari.

Paschali anatamani kufanya kazi ya mwalimu. Amewahi kufikiri upadri pia lakini sasa anaona afadhali awe mwalimu. Nilipomwuliza Bertha juu ya uwalimu, alisema mwalimu mzuri anafundisha kwa makini na uangalifu. Bertha mwenyewe anapenda kufanya kazi ya daktari.

Tansanian koulutusjärjestelmä: Muutamia faktoja ja koululaisten kertomuksia

Elina Puhto

Tansanian koulutusjärjestelmä on kolmitasoinen kuten myös Suomen, vaikka jonkin verran erojakin on.. Ensimmäiseen asteeseen kuuluu esikoulu ja peruskoulu ja vapaamuotoinen aikuiskoulutus. Suomessa aikuiskoulutus kuuluu keskiasteen koulutukseen.

Toisen asteen koulutustaso sisältää ns. sekondari-koulun, johon kuuluu neljä vuotta perustason sekondari-koulutusta ja kaksivuotinen sekondarin jatkotaso, jonka jälkeen opiskelija voi hakeutua yliopistoon tai korkeakouluihin. Tämä on kolmannen asteen koulutusta.

Opetusministeriö ja kulttuuri- ja korkeakouluministeriö johtavat ja koordinoivat koulusektoria. Sen lisäksi paikallishallinnon ministeriöllä ja paikallishallinnolla on vastuuta peruskoulutuksessa. Siinä ja toisen asteen koulutuksessa laatuavoitteet ovat koulun johtajien ja kuntayhtymän kouluviraston ja koulutarkastajan vastuulla.

Opetuksen periaatteita

Tärkeä periaate on, että opetus perustuu kaksikielisyyteen, oppilaat oppivat sekä swahilia että englantia. Tansaniassa on monia etnisiä

kieliä, mutta vähitellen swahilista on tulossa yhä useamman oppilaan äidinkieli. Swahili on oppilaiden side kulttuuriperintönsä ja yhteys sen arvoihin. Tämä on hyvin tärkeää identiteetin kehittymiselle.

Myös englantia on olennaisen tärkeä kieli, koska se on side muuhun maailmaan. Englannin avulla Tansania saa yhteyden maailmalla tapahtuvaan teknologiseen ja taloudelliseen kehitykseen. Myös hallinnossa käytetään englantia.

Pakollista ja vapaaehtoista

Peruskoulun opetuskieli on swahili ja englantia opetetaan pakollisena oppiaineena. Sekondari-koulutuksessa eli toisen asteen koulutuksessa englantia on opetuskieli samoin kuin kolmannella koulutusasteella eli korkeakouluopinnoissa. Swahili on pakollinen oppiaine sekondari-kouluissa ja valinnainen aine yliopisto- ja korkeakoulukoulutuksessa.

Periaateohjelma

Hallituksen rooli on muuttumassa määräyksien antamisesta koulutusmahdollisuuksien edistämiseen. Hallituksen uusi rooli antaa mm. yksityiselle sektorille paremmat mahdollisuudet

kouluinvestointien lisäämiseen. Myös yksityiset lahjoittajat tukevat aktiivisesti koulusektoria, jonka resurssit ovat heikot kuten muillakin yhteiskunnallisilla sektoreilla.

Vuonna 1997 Tansanian hallitus julkaisi periaateohjelman peruskoulutuksen ohjenuoraksi (Basic Education Master Plan). Tällä ohjelmalla hallitus vastaa paikallishallinnon uudistusagenda. Periaateohjelmassa on valmisteltu vastuun siirtämistä paikallisille koulukomiteoille. Hajauttamisen pilottihankkeeseen kuuluu 37 alueen paikallishallinnot. Olennaista on, että vähemmän kehittyneiden lääneille ja piirikunnille annetaan etusija uusien sekondari-koulujen perustamiseen.

(Lähde: <http://www.tanzania.go.tz/education>)

Asiallisuuden lisäksi

Kaiken tämän faktavyöryn jälkeen voimme lukea kolmen tansaniaalaistytön kertomuksia koulupäivänsä sujumisesta. He ovat kolmas- ja viidesluokkalaista ja he kirjoittavat arkipäivästään englanniksi.

Nina-Bina Davie Morogorosta

Päivittäiset toimeni

Minun nimeni on Nina-Bina Davie. Minä olen kahdeksanvuotias tyttö. Olen 3 C-luokalla Nguzo peruskoulussa Morogorossa. Minä pidän tarinoiden lukemisesta, piirtämisestä, uimisesta ja tanssimisesta.

Herään joka aamu kello kuusi. Ensimmäiseksi pesen kasvoni, harjaan hampaani ja pesen itseni kokonaan. Puettuani koulupuvun päälleni menen syömään aamiaista. Ennen kuin lähdän kouluun 7.30 tervehdin vanhempiani ja sanon heille näkemiin, otan koululaukkuni ja kävelen kouluun. Minun kouluni ei ole kovin kaukana kotoa, vain viiden minuutin kävely.

Ennen luokkaan menoa meillä yleensä kaikkien oppilaiden paraati. Meidän luokalla on kieliä, swahilia ja englantia, aritmetiikkaa, yhteiskuntatietoutta, ympäristö- ja luonnontietoa ja käytännön aineita. Yleensä meidän tunnit kestävät kymmeneen ja silloin meillä on välitunti. Välitunnilla leikimme ulkona ja meillä jotakin syötävää ja juotavaa. Välitunti kestää vain puoli tuntia. Sitten tunnit jatkuvat yhteen saakka, kun lopetamme koulun ja meidän annetaan mennä kotiin.

Kun olen tullut kotiin koulun jälkeen ja riisunut koulupuvun, pesen itseni ja puen vaatteet päälleni ja menen syömään lounasta. Syömisen jälkeen nukun tunnin. Illalla teen kotiläksyt, sen jälkeen minulla on aikaa leikkiä pikkuveljeni kanssa loppuillan. Syön päivällistä kello 7.30 ja sitten harjaan hampaani, sanon vanhemmilleni ja pikkuveljelleni hyvää yötä. Huoneessani luen satukirjaa yhdeksään asti, sitten rukouilen ja nukun.

Upendo Nkwere Bagamoyosta

Minun päiväni

Herään kuudelta ja pesen hampaani. Sen jälkeen puen koulupuvun päälleni ja sitten juon vähän teetä. Kun olen juonut teetä, otan koululaukkuni ja pihalta pyörän. Menen kiillottamaan kenkäni. Sitten laitan sukat ja kengät jalkaan. Otan pyörän ja kiirehdin kouluun. Kun tulen sinne, alan laskea numeroani kello seitsemältä ja minun pitää pitää numeroni enkä saa hukata sitä. Toisetkin oppilaat, jotka tulevat aikaisin saavat numeronsa. Sitten alamme lakaista koulun aluetta. Sitten me kokoontumme yhteen ja meillä on numeromme. Opettaja kysyy numeromme, onko sinulla numeroa ja mikä numerosi on. Sitten laulamme kansallislaulun. Tämän jälkeen me menemme luokkaan ja tunnint alkavat kello kahdeksan. Tällainen on lukujärjestykseni: kaksoistunti matematiikkaa, englantia, swahilia, käytännön aineita, ympäristö- ja luonnontietoa ja tietokonetta. Sitten me menemme syömään kello kahdelta. Kello kolmelta meillä on läksyenlukua kello viiteen saakka. Sitten menen kotiin. Kotona menen leikkimään ystäväni Rosen kanssa. Päivällisen jälkeen kahdeksalta menen lukemaan läksyjä. Kello 10.45 menen nukkumaan.

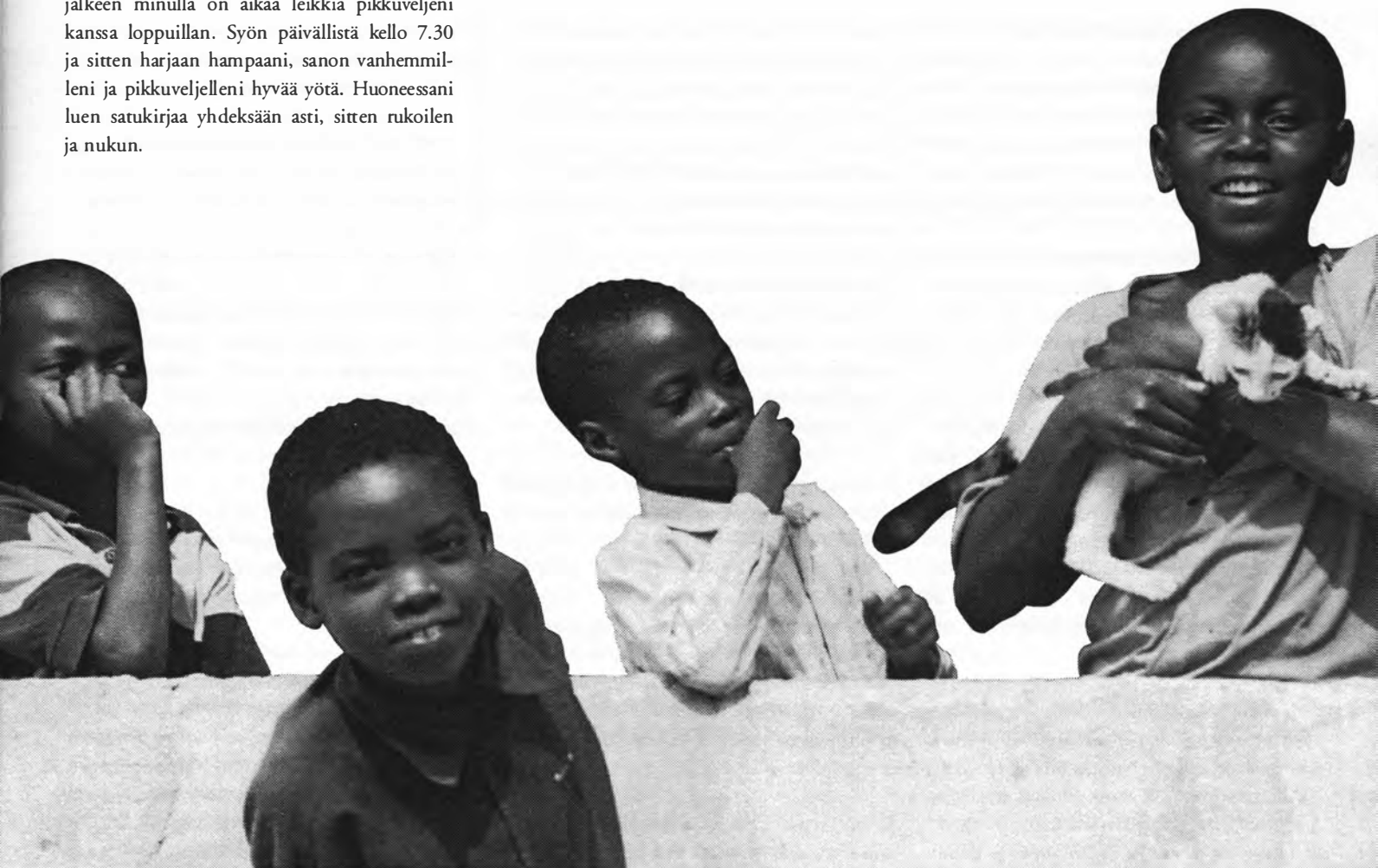
Baraka Maugo Bagamoyosta

Minun päiväni

Kello kuudelta minä herään, sitten pesen hampaani, sen jälkeen pesen itseni. Puen kouluvaatteet päälleni ja sukat ja kengät. Sen jälkeen odotan että äiti antaa minulle aamiaista, sen jälkeen otan laukkuni kouluun. Olen ajoissa koulussa, silloin kello on seitsemän, sitten kello soi, sitten me kokoontumme tämän jälkeen me menemme luokkiimme.

Aina kun olemme luokissa meillä on oppitunteja. Mutta minä ja minun paras ystäväni emme koskaan myöhästy tunneilta, päivän kuluessa meillä on kaksi lyhyttä välituntia. Kun kello tulee kaksi, kello soi ja tähän aikaan me lähdemme kotiin, äiti tulee hakemaan minua. Muutamat lapset menevät koulubussilla. Kun tulen kotiin, ensimmäiseksi pesen itseni ja syön lounaan. Kun aurinko laskee, tulen sisälle ja syön päivällistä. Minun täytyy tehdä läksyjä puoli kymmeneen, sitten menen nukkumaan.

"Tansanialaisten koululaisten kertomukset ovat meille toimittaneet Maija Davie ja Jere Saarelainen."

Facts and stories

The education system of Tanzania

Elina Puhto

The education system of Tanzania

The education in Tanzania consists of three levels just like in Finland, although there are some differences. The first or basic level education in Tanzania includes pre-primary, primary and non-formal adult education. In Finland adult education belongs to the second level education.

Secondary or second level education has ordinary and advanced level of secondary schooling and after these levels a student can seek admission to a high school or institute. This is the third or tertiary level.

The Ministry of Education and the Ministry of Culture and Higher Education manage and co-operate the education sector. In addition to that, the Ministry of Regional Administration and local governments are in charge of in basic education. At primary and secondary levels quality control remains the responsibility of school heads, ward education department and school inspector.

Principles of teaching

The important principle is that the education is bilingual: pupils learn both Swahili and English. In Tanzania there are many ethnical languages, but little by little Swahili is becoming the mother tongue for more and more Tanzanian pupils.

Swahili enables the pupils and students to keep in touch with their cultural values and heritage. This is important for developing their identity. English is also a crucial language because it links Tanzania to the rest of the world. Through English, Tanzania is connected to the technological and economic development in the world. English is also used in administration.

Compulsory and voluntary

In primary schools, the language of instruction is Swahili. English is compulsory subject. In the second level education English is the language of instruction as in tertiary level in the universities.

In secondary schools, Swahili is a compulsory subject and in high school education it is an option.

Education

The government role is now changing from that of a key player to that of a facilitator in the provision of education.. This new role of the government provides a more conducive environment for the private sector to increase its investment in education.

As any sector of the social development, education sector has been affected by poor resource

allocation to the sector, being public or private. The situation has been observed by donor community and acted friendly to support the sector.

In 1997 the Tanzanian government published a Basic Education Master Plan (BEMP) to guide development in basic education. In response to the local government reforms agenda, an action plan for transferring responsibility to local school committees was also prepared. A pilot project for decentralisation covers 37 local authorities. In theory, priority is given to less developed regions and districts in opening new secondary schools.

(<http://www.tanzania.go.tz/education>).

After the facts

After all this information we can read about a school day by three Tanzanian girls. They tell us how they spend an ordinary day. The girls are in the third and fifth grades and write in English.

Nina-Bina-Davie from Morogoro

My daily routine

My name is Nina-Bina Davie. I am eight years old girl. I am in grade three C at Nguzo Primary School in Morogoro. I like reading stories, drawing pictures, Swimming, and dancing. Here is my day to day activities.

Pia mihela

I wake up at 6 o'clock everyday morning. Firstly, I wash my face, brush my teeth and wash my body. After putting up my school uniforms, I go for my breakfast. Before going to school at 7:30, I greet my parents and say goodbye, then I carry my school bag and walk to school. My school is not far from home, only five minutes walk.

Before going to the classrooms, we normally have parade for all pupils in school. In our grade, we study Language; Kiswahili and English, Arithmetic, Social studies, Science and Vocational skills. We normally continue with our studies until 10:00 when we have recess. During recess, we play outside our classrooms and have something to eat/drink. Recess is only half an hour.

We continue with our studies again until one o'clock when we finish our school program and allowed to going back home.

After taking off my school uniforms, I go to wash my body then put on my clothes and go for my lunch. After having my lunch, I sleep for one hour. In the evening, I do my homework, after that I have time to play with my young brother for the rest of evening. I have my dinner at 7:30, then brush my teeth, say goodnight to my parents and my young brother. In my room

I read my storybooks until 9 o'clock when I say my prayer and off sleep.

Upendo Nkwera from Bagamoyo **My Day**

At 6.00 I woke up, then brush my teeth. After brushing my teeth I wear my uniform then have some tea. After drinking tea, I take my school bag and bicycle outside the house. I go to brush my shoes. Then wear my socks and shoes. I take my bicycle and rush to school. When I get there I start counting number at 7:00 AM and I must keep my number so I cannot lose. With other pupil who comes early get their number too. Then we begin sweeping the areas. Then we go to assemble and have our numbers. The teacher asks our number, have you get the number And which number are you? Then we sing the National Anthem. After that we go to the class and start our lessons at 8:00 AM. This is my timetable, double Mathematics, English, language, v/skill, science and computer. Then go to lunch at 2:00. At 3:00 we have prep until 5:00. Then I go home. At home I go to play with my friend Rose. After getting my dinner at 8:00, I go to study. At 10:45 I go sleep.

Baraka Maugo from Bagamoyo **My day**

At 6.00 I woke up, then I brush my teeth, after that I take bath. I wear my clothes for school and wear my socks and shoes after that I wait For my mother to give me my breakfast, after that I took my bag to school. When the time I will be in the school it will be 7.30 then the bell will rang then we will go to assemble after that we will go to our classes.

When we are in our classes we always have lessons. But me and my best friend never miss lessons, during the day we have two short break. When it reaches 2.00 then the bell will rang and that the time of going home and my mother will came to take me. Some children they will be picked by school bus. When I will arrive home I will have bath first then I will have my lunch. When the sun goes down I get in the house then I will have my dinner at 8.00. I will have to do home work until 9.30pm, then I will go to sleep.

"Childrens stories were provided by Maija Davie and Jere Saarelainen."

4 A:n ajatuksia Tansaniasta:

”Ehkä siellä on yks kännykkä ja kaikki kokoontuu sen luokse”

Salla Virta

Aurinko kirkastaa pakkasaamua, kun pak-kailen khangoja, puuesineitä ja Tansanian viime hetken hittejä reppuun. Yritän muistella kuinka pieniä neljäsluokkalaisten, joille olen menossa kertomaan Tansaniasta, ovatkaan ja mikä sen ikäisiä voisi kiinnostaa. Siitä on aikaa, kun olen viimeksi ala-asteen portista sisään astunut.

Mustasaaren keskuskoulun 4 A ottaa minut innolla vastaan. Aloitan kertoilemaan perusasioita ja heti nousee käsiä pystyyn. ”Asuuko faarao siellä?” No oikealla mantereella ollaan, mutta kun joka paikassa puhutaan vain kokonaisuudesta Afrikasta, niin eihän sitä voi muistaa, että sielläkin on useita eri maita, ihan kuten meillä Euroopassa.

”Pitääkö ne muotivaatteita?”

Melkein kaikki tunnistavat värikkäät kankaat, khangat, vaatteeksi ja jotkut ovat nähneet kuviakin afrikkalaisista kirjaviin vaatteisiin pukeutuneista naisista. Näytän valokuvia Morogoron kouluista ja kysyn mitä neljäsluokkalaisten luulevat olevan heidän elämässään erilaista. ”Siellä ei varmaan oo muotivaatteita”, takarivin tytöt miettivät. Oma muotinsa joka kulttuurilla, mutta meidän länsimaiden farkkuhameet ja pitsipaidat ovat löytäneet päiväntasaajallekin, kerron.

Myös lämpötila ja ilmasto herättävät kysymyksiä. ”Millainen maaperä siellä on?” ”Viljelläänkö siellä maata?” ”Onko siellä paljon enemmän ihmisiä?” Selitykseni suurista perheistä kaikkuvat jo kuuroille korville, kun luokassa kierrossa olevat Tansanian esineet herättävät ihmetystä.

Puuroa joka päivä

Riisi, peruna ja eksoottiset hedelmät tunnustetaan heti afrikkalaisten perusruuaksi ja käsin syöminen herättää hilpeyttä. Valokuva Morogoron esikoululaisten vellilounaasta taisi vaikuttaa, sillä kuulen myöhemmin puuropäivänä ruuasta valittaneille todetun, ”Etkö muista, että Tansaniassa puuroa syötiin joka päivä!”.

Koululaisten mieleen löytää myös ajatus ihonväristä: ”Onko siellä paljon valkoihoisia?” Se onkin hyvä kysymys. Harvoin sitä ajattelee olevansa itse samanlainen erikoisuus tummaihoisten joukossa, kuin maahanmuuttajat meillä Suomessa. Auringosta ja lämmöstä puhuttaessa herää luokassa epäily: ”Ehkä niitten kämmenet on siksi niin valkoiset, ettei ne oo koskaan aurinkoon päin.”

Kaikkien mielestä Tansania on kaukana ja näyttää kartalla suurelta. Yli puolet luokasta haluaisi matkustaa paikan päälle katsomaan, millaista siellä oikeasti on. ”Juu, kyllä mä haluaisin, vaikka ensiksi haluan Islantiin”, tulee yhdestä rivistä varma vastaus. Kuka tietää, ehkä tulevia vapaaehtoistyöntekijöitä tai maailmanmatkaajia löytyy Mustasaaren 4 A:stäkin.

”Salla Virta työskenteli

ETVO-vapaaehtoisena Mehayossa, Morogorossa, 2003. Vapaaehtoiset kiertävät usein suomalaisilla kouluilla kertomassa kokemuksistaan.”

10 year old pupils talk about Tanzania

***"Maybe there is one mobile phone and they all
come and use it?"***

Salla Virta

It is a bright and cold winter morning. I am packing khangas, wooden articles and different "latest hits" from Tanzania to my rucksack. I am going to a school in Vaasa, Finland, to tell the pupils something about Tanzania. I am trying to figure out what does it mean to be ten years old. What is it that is interesting in life in that age? It has been a while since I visited an elementary school.

The class 4A welcome me with enthusiasm. I start by telling some basic facts and the pupils already raise their hands, minds full of questions. "Does the pharaoh live there?" Yes, the pharaohs were in Africa, but in another country. Africa is often portrayed as one entity and you may easily forget that there are many different counties within it, just as there are in Europe.

"Do they dress in fashion clothes?"

We look at the colourful khangas. The children, almost everyone, recognise that they are clothes. Some had even seen photos about African women who dress in delightfully coloured clothing. I show the pupils some photos from schools in Morogoro. We stop and think about the pupils of Morogoro and the pupils of Vaasa. What do they think might be different? The girls in the back row wonder if there are fashion clothes in Morogoro. I answer that each culture has its own fashion, but yes, they wear just the same kind of jeans skirts and lace shirts that you do.

The pupils also ask about the climate and the temperature. "What kind of soil is there?" "Do they cultivate?" "Are there a lot of more people than here?" I start telling them about the big Tanzanian families with many children. The children try to listen but I see that their concentration is already in the things that I took out of my rucksack.

Porridge every day

Children know that people eat rice, potatoes and exotic fruits in Africa. But to eat food by hand, without a fork or a spoon – that is funny news! In one of the photos the pupils of Morogoro eat their daily porridge, uji. Also the pupils of 4A happen to have porridge that day. The photo is well remembered: some of the pupils do not like porridge but others tell them not to forget that in Tanzania they would eat it every day.

The children are also intrigued about different skin colours. "Are there a lot of people with white skin?" I am happy that they come to think about it that way. They had, for a moment, imagined themselves to be the one who is different among many children with other skin colour – as it is for immigrant children in Finland. The children talk about sun and warm weather and come to a theory about skin colour: "Maybe their hand palms are so white because the palms seldom face the sun."

Everyone thinks that Tanzania is far away and looks like a huge country in the map. More than half of the class would want to travel there to see how it really is. "Yep, I would like to, but first I want to go to Island.", states someone firmly. Who knows! The future volunteer workers or Great Travellers might be sitting there in these very same desks.

Salla Virta worked as a volunteer in Mehayo, Morogoro, year 2003. The volunteers often travel and tell about their experience in schools etc. after returning home.

”...mutta kun sitä ajattelee...”

Viidesluokkalaiset kertovat koulun arjesta

Elina Puhto

Koulupäivästään kertovat viidesluokkalaiset ovat 11 – 12-vuotiaita, he käyvät kolmatta vuotta Helsingin Suomalaista Yhteiskoulua. Se on siitä erityinen koulu Suomessa, että siellä on peruskoulun luokat kolmannelta yhdeksänteen ja lukio. Peruskoulu on oppivelvollisuuskoulu. Sen jälkeen voi jatkaa samassa koulussa lukio-opiskelua tai hakeutua ammatti-opetukseen tai jatkokoulutukseen.

Kurssimuotoisessa lukiossa oppilas voi valita, suorittaako hän vaadittavat kurssit kolmessa vai neljässä vuodessa. Lukion jälkeen voi pyrkiä yliopistoihin tai korkeakouluihin tai ammatti-koulutukseen.

Suomi on historiansa takia kolmikielinen maa, suomi, ruotsi ja saamen kieli ovat maan viralliset kielet. Saamelaisia on hyvin pieni vähemmistö, ruotsia äidinkielenään puhuvia on noin 8 % koko viisimiljoonaisesta väestöstä.

Oppiaineet

Viidesluokkalaisten oppiaineet ovat uskonto, äidinkieli, ensimmäinen vieras kieli, englanti, matematiikka, ympäristö- ja luonnontieto, historia, liikunta, kuvataide, musiikki ja tekninen työ tai tekstiilityö.

Osalla tunneista luokka on jaettu kahteen ryhmään, jotta opetus olisi yksilöllisempää. Oma opettaja eli luokanopettaja opettaa mm. uskontoa, äidinkieltä, matematiikkaa ja ympäristö- ja luonnontietoa. Vierasta kieltä opettavat kielten opettajat.

Vieraiden kielten oppiminen on ensiarvoisen tärkeää pienelle kansakunnalle. Suomalaisessa

Yhteiskoulussa voi valita ensimmäiseksi vieraaksi kieleksi saksan, ranskan tai venäjän. Valittu vieras kieli alkaa kolmannella luokalla. Englantia opiskellaan viidenneltä luokalta alkaen. Ruotsin kieli kuuluu kaikkien oppilaiden opetusohjelmaan seitsemänneltä luokalta lähtien.

Valmistautumista

”Neljänellä tunnilla meille kerrottiin, että tekisimme tällaiset aineet ja saadaksemme lisää voimaa menimme ostamaan erään Eskon kanssa patukat. Viimeisellä tunnilla kirjoitin juuri tämän tekstin.” (Eero Aakala)

Talvella aamulla

Suomessa on hyvin selvät vuodenaajat. Talvella oppilaat joutuvat lähtemään kouluun pimeässä ja pakkassäässä. Syksyllä ja keväällä on ilmaston puolesta mukavampaa.

”Ulkona on kamala viima, mutta astun hankeen kuitenkin. Lunta on nilkkoihin asti, ja kylmyydestä tai pyrstystä huolimatta on tarvottava pyksäille asti. Kun joudun odottamaan paikoillani pyrryssä ja viimassa, tulee kylmä. En joutunut odottamaan kuin ehkä viisi minuuttia, ja tuntui siltä, että olen aivan jäässä.

Koululla olen kaksikymmentä yli kahdeksan. Kun koulu alkaa puoli yhdeksän, istun kiltisti pulpetissani, enkä inahdakaan.” (Eeva Riivari)

Liikuntatunnilla

”Seuraavaksi olisi liikuntaa. Meillä olisi luistelua. Hyvin monelta oli jäänyt luistimet kotiin ja ope oli hirveän vihainen. Ne joilla oli luistimet luistelivat ensin takaperin, sitten yhdellä luistimella. Sen jälkeen jaettiin joukkueet ja luisteltiin

viestiä. Toinen joukkue voitti sen mutta sitten aloitimme pelin, pelasimme kaukalopalloa. Sovimme ettei saanut taklata, mutta koska kaikki eivät osanneet kunnolla pysähtyä, niin törmäyksiä tuli. Toinen sääntö, jonka sovimme, ole että piti tehdä maali suoraan syötöstä.” (Tuomas Konttinen)

Kouluruokailu

”Ensimmäisellä tunnilla minulla oli ranskan tunti, jolla pidettiin koe. Sen jälkeen menimme syömään. Koulussa oli ruokana kanakeittoa. Sitten pidettiin äidinkielen eli suomen kaksois-tunti. Niiden jälkeen oli vuorossa musiikkia. Se on lempiaineeni.” (Pekka Vartiainen)

Koulukirjasto

Koulukirjasto toimii opetuksen tukena, siellä tehdään ryhmä- ja paritöitä opettajan johdolla tai itsenäisesti jostakin sovitusta aiheesta. Monet tekevät läksyjään kirjastossa koulutuntien päättymisen jälkeen. Se on myös suosittu välituntien viettopaikka.

”Oli teknistä. Tein saunakauhaa. Se edistyi loppuun, mutta minun piti vielä tehdä varsi. Siihen upposi 2 tuntia. Oli taas välitunti ja menin kirjastoon (koulun) lukemaan kirjoja. Seuraavaksi oli äidinkieltä. Meillä oli kirjassa tehtäviä, jotka tein aika nopeasti.” (Junjie Wu)

Ranskaa ja matematiikkaa

”Meillä on tänään maanantaina, niin kuin yleensäkin kuusi tuntia koulua. Ensimmäiseksi minulla oli ranskaa. Teimme kokeen. Minua jännitti. Koe oli kohtuullisen helppo. Kello oli 9.15 kun sain kokeen tehtyä ja palautin sen

opettajalle. Tunti päättyi ja vaihdoimme luokkaa, jossa alkoi matematiikan tunti. Etenimme yhden aukeaman. Siinä käsiteltiin harpin käyttöä.” (Evelina Lindholm)

Kouluterveydenhoito

Koska koulu on suuri kouluterveydenhoitaja on paikalla joka päivä. Pienemmissä kouluissa terveydenhoitaja on muutamina päivinä viikossa. Kouluterveydenhoitoon kuuluu terveystarkastukset kaikilla luokilla, koulutapaturmien hoito ja jatkohoitoon lähettäminen ja rokotusohjelman täydentäminen. Se on aloitettu neuvoloissa jo ennen kouluikää. Lisäksi kouluterveydenhoitaja antaa terveysvalistusta, mm. seksuaalikasvatusta. Koululääkäri käy kerran viikossa.

”Jännitin jonkin verran: minun piti tänään saada rokotus. Ensimmäinen tunti oli englantia. Ikäväkseni paras ystäväni ei ollut koulussa, mutta onneksi hän oli pelkästään myöhässä kovan ruuhkan takia. Tunti oli helppo ja loppui pian. (Ruokailun jälkeen) oli käsitöitä kaksi tuntia.

Erenin hyvin kutomatyössäni, ja selvisin kunnialla myös omasta lääkärintarkastuksestani, jota olin pelännyt rokotuksen takia.

Matematiikan tunti sujui tavallisissa merkeissä, tehtävät olivat helppoja, ja tunti tuntui kestävän ikuisuuden. Sitten oli liikuntaa, johon en (rokotuksesta) kipeän jalkani takia voinut osallistua. Liikunnanopettaja Lotta pani minut kiertämään kävellen korttelia. 45 minuuttia yhteen me noon!” (Krista Halttunen)

Välitunnilla

”Tänään pääsin poikkeuksellisesti autolla kouluun, joten tietysti juutuimme lumipyryn aiheuttamaan ruuhkaan. Myöhästyin englannintunnilta, mutta onneksi opettaja ei suuttunut. Minä ja Krista juostiin tunnilta välitunnille ja ulos jäämään. Jäämään tuli vielä joitain nelosluokkalaisia, jotka eivät antaneet meidän laskea.” (Vilma Jeskanen)

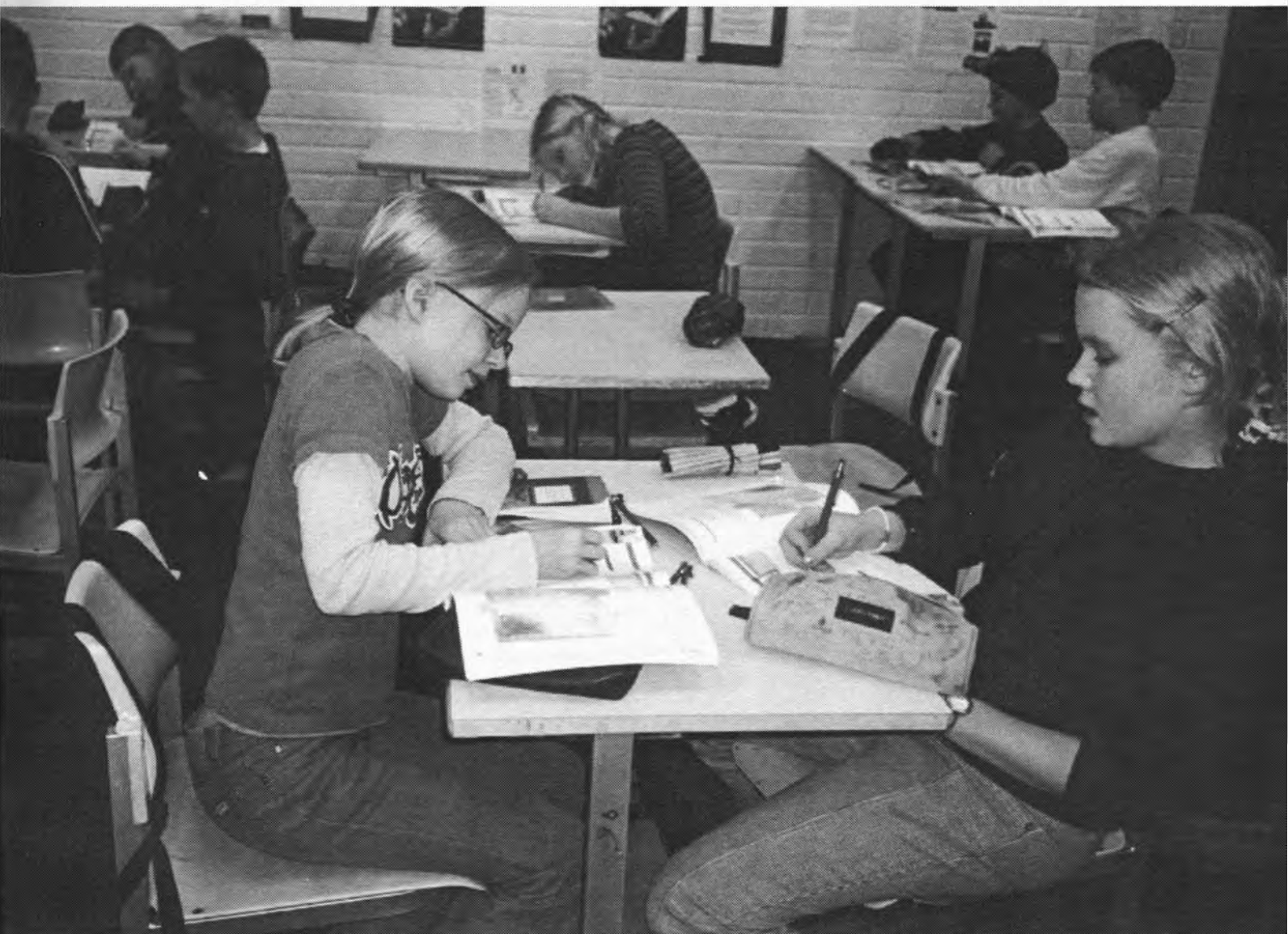
Mikä on tärkeää

”Yleensä vain iltaisin ajattelen, voi ei, huomenna on koulua. Mutta itse asiassa tajuan, miten tärkeää koulu on. Eihän voisi välttämättä edes saada työtä, jos en olisi koulussa.

Koulupäivä ja koulu ovat varmaan jokaisen mielestä ”inhottava” asia, ja läksyt ovat myös monien mielestä vuosisadan vastenmielisin asia. Mutta kun sitä ajattelee, parempi näin kuin että ei koulua olisikaan.” (Caitlin Baran)

Elina Puhto

Elina Puhio

Elina Puhio

"...but when you really think about it...."

Fifth graders talk about the everyday life in the school

Elina Pubto

Some pupils of Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu tell about their day in the school. They are about 11- 12 years old. Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu is a special school in Finland, it has the primary school grades from grade three to grade nine and the senior high school under the same leadership. Comprehensive school (years 3 – 9) is compulsory education and after that you can continue studying in senior high school or in vocational training or university

Senior high school is in the form of courses: a student can choose to take the courses to complete upper secondary education in three or four

years. After senior high school you can try to get into a university or a institution of higher education or vocational training.

Finland is a bilingual country owing to its history, the official languages are Finnish and Swedish. The third language, Same, has a minority language status. There are about 8 % Swedish speaking Finns of the whole population of five millions.

Subjects of instruction

The subjects of instruction in the fifth grade are religion, mother tongue, the first foreign language, English, mathematics, environmental

studies, history, physical education, visual arts, music, textile work and woodwork.

During some lessons the pupils are divided into two groups so that instruction can be more individual. The teacher of the class (their "own teacher") teaches among other subjects religion, mother tongue, mathematics and environmental studies. Languages are taught by language teachers.

Learning languages is crucial in a small country. In Suomalainen Yhteiskoulu you can choose German, French or Russian as a foreign language. It is taught from the third grade onwards.

Elina Pubto

English is taught from the fifth grade onwards. All the pupils learn Swedish from the seventh grade onwards.

To prepare for writing

"During the fourth lesson we were told that we should write compositions for Tanzanian students. In order to strengthen ourselves Esko and I went to buy a bar of chocolate. In the last lesson I wrote this composition." (Eero Aakala)

In the winter morning

In Finland there are very clear seasons. In the winter the pupils leave for school in the dark and subzero weather. In the autumn (in September, October and November) and spring (in March, April and May) the weather is more comfortable.

"Outside, there was an awfully icy wind, but anyway, I tread on the snow up to my ankles and in spite of the cold and the blizzard I had to trudge through the deep snow to the bus stop. Because I had to wait for the bus in whirling snow and strong wind I felt very cold. I had no more than about five minutes but I felt that I was frozen.

"When I got to school, it was twenty past eight. When the lessons begin at half past eight I sat by my desk without speaking at all." (Eeva Riivari)

Physical education

"Next lesson will be physical education. We'll go skating. Many of us had forgotten the skates at home and the teacher got very angry. Those who had skates with them skated backwards. Then we divided the teams and we skated relay. The other team won but then we begun to play ice hockey. We agreed that checking was not allowed but because not everyone could stop there were crashes." (Tuomas Konttinen)

School catering

"In the first lesson we had French, we had a test. After that we went to eat. We had chicken soup. After that we had a double lesson of mother tongue (Finnish). And after that music, my favorite lesson." (Pekka Vartiainen)

School library

The aim of the school library is to support teaching. In the library pupils do team work or they study by themselves under the control of the teacher. They work also independently on an agreed theme. Many pupils do their homework in the library after the lessons. Many of the pupils spend their breaks in the library

"We had woodwork. I made a scoop for sauna. It was almost finished but the handle was to be made. It took two hours. Then we had a break again and I went to the library (school library)

to read books. Next lesson was Finnish. We had some exercise, I did them quickly." (Junjie Wu)

French and mathematics

"Today on Monday we have six lessons as usual. The first lesson was French. We had a test. I felt nervous. The test was reasonable. It was 9.15 when I finished the test and gave it to the teacher. The lesson was over and we changed to the other classroom where our lesson of mathematics begun. We had two pages exercises. It dealt with the use of the compass." (Eveliina Lindholm)

Health service

The school is a big. That is why the school nurse is on duty every day. In smaller schools, the nurse only works some days a week.

The health service for pupils includes health checks of all the pupils, patching up cuts and bruises from smaller accidents and sending pupils for further treatment. The vaccination program is also completed. It has been begun in the children's clinics before school age. In addition to that, the school nurse gives preventive health information, as well as sexual information. Once a week there are consulting hours of the school doctor.

"I felt a little bit nervous. I was to get the vaccination today. The first lesson was English. I felt sorry that my best friend was not at school but luckily it turned out that she was late because she was caught in the heavy traffic. The lesson was easy and it was over soon.

After lunch we had two lessons of textile works. I went on well with my knitting and I cleared up

my treatment by the school doctor well, I was afraid of that because of the vaccination.

Mathematics was as usual, the examples were easy and the lesson was as long as eternity. After that we had physical education. I could not do anything because my leg was sore after the vaccination. Lotta, the teacher made me walk around the play ground. For 45 minutes!" (Krista Halttunen)

During the pause

"Today I was taken by car to school, which is exceptional but of course during the way we were caught in the traffic because of the snowstorm. I was late from the English lesson but luckily the teacher did not get angry. When the break came Krista and I ran out of the classroom to the ice hill. There were some fourth graders who allowed us to go up and down the hill." (Vilma Jeskanen)

Which is important

"Usually in the evening you only think oh no, school again tomorrow. But as a matter of fact, I understand how important school is. How could you get any job if you were not educated in school?

I think most of us find school days and school itself boring and many of us find home work most the disgusting thing in this century. But when you really think about it you find this way better than if there were no school at all." (Caitlin Baran)

Puusepät vapaalla!
Poijat asuvat
rakentamassamme
orpojen
opiskelijoiden
Upendo-kodissa.

Carpenters pose
with their brand
new bikes. The
boys live in Upendo
home for orphan
students.

Toini Niskanen

Orpojen koulutusta Tansanian Morogorossa

Toini Niskanen

Toinin Tori on pieni kirpputori Äänekoskella. Jo 12 vuoden ajan olemme auttaneet Tansanian orpoja opiskelemaan ja saamaan ihmisarvoisen elämän. Alkuaikoina rahat saatiin pääasiassa järjestömme harjoittamasta kirpputoritoiminnasta mutta vuodesta 1997 alkaen olemme saaneet hanketukea Ulkoministeriöltä.

Mutkia matkassa

Tansaniassa vain alle 10 % lapsista jatkaa opiskeluaan "ala-asteelta" "yläasteelle", secondary-kouluun asti. Ammatillinen koulutus on mahdollista vielä harvemmille. Tähän näyttää olevan syynä mm. koulujen vähyys ja erilaiset ongelmat kouluoloissa. Kokemuksiemme mukaan varsinkin rekisteröimättömissä kouluissa opiskelun jatkuminen loppuun asti on usein epävarmaa.

Koulumaksut katkaisevat koulutien joskus eteviltäkin opiskelijoilta. Liian usein tapahtuu niin, että nuori on jo saanut opiskelupaikan, mutta kun koulumaksulle ei löydykään tukijaa, niin nuori joutuu kylmästi koulusta pois.

Puskaradio toimii

Orpolasten, yksinhuoltajaaيتين lasten sekä köyhien suurperheiden lasten koulutus on todella suuri ongelma niin Tansaniassa kuin monissa muissakin kehitysmaissa. Toinin torin tuen piirissä on parhaimmillaan ollut vuosittain jopa 150 opiskelijaa. Tällä hetkellä heitä on vähän alle sata. He käyvät pääasiassa peruskoulua tai secondary-koulua tai ovat ammatillisessa koulutuksessa. Lisää lapsia ja nuoria tulee mukaan, kun he kuulevat projektistamme ystäviltään.

Melkein puolet opiskelijoistamme on tyttöjä. Tansanialaiseen kulttuuriin kuitenkin kuuluu että yleensä poika yritetään saada koulutetuksi, sillä toivolla että hän sitten myöhemmin pitäisi huolta muusta jäljellä olevasta perheestä.

Projektimme tuella maksetaan opiskelijan koulumaksut, koulupuvut, koulumateriaalit sekä tarvittaessa ruoka-, lääke- ja matka-avustusta. Usein nuori on saanut opiskelupaikan hyvinkin kaukaa sisäoppilaitoksesta mutta haluaa käydä lomilla kotipuolella, joten siihenkin hänelle annetaan mahdollisuus.

Ompelijoita, sairaanhoitajia...

Olemme yhä enemmän rähtäämässä ammatillisen koulutuksen tukemiseen ja monenlaisiin ammatteihin nuoria on jo valmistunutkin. Tyttöjä on valmistunut mm. ompelijoiksi. Opiskelun päättyessä heille on ostettu myös ompelukone, jotta he voivat alkaa harjoittaa omaa ammattiaan. Lisäksi tyttöjä on valmistunut myös sairaanhoitajiksi, opettajiksi ja sihteereiksi. Mukana on myös käsityö- ja kotitalouskoulun käyneitä. Pojista on valmistunut puuseppiä, autonkorjaajia, ravintolatyöntekijöitä sekä poliisi, sairaanhoitaja, opettaja ja sähkömies. Ajokortteja olemme kustantaneet jo useita.

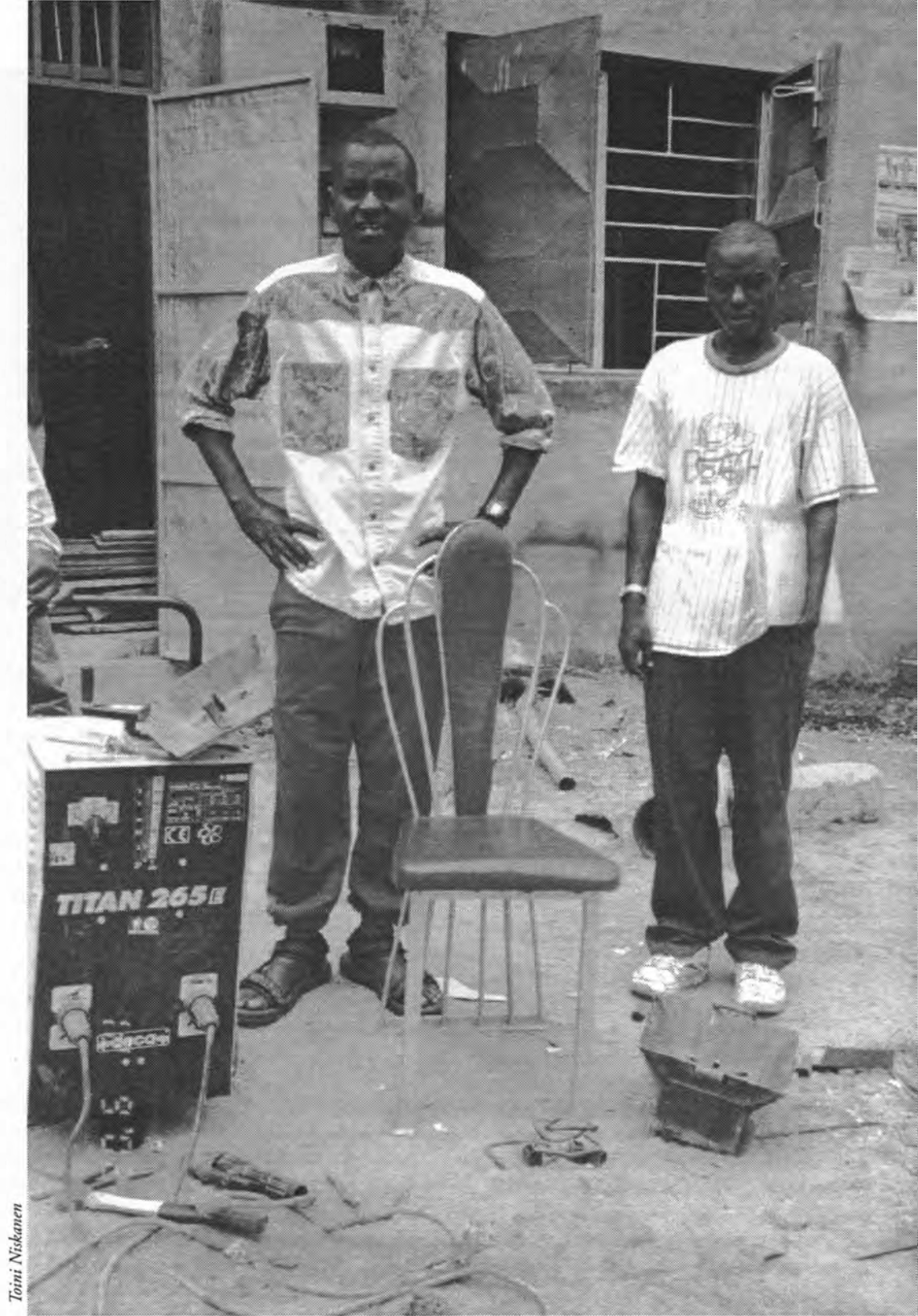
Osaamisen lisäksi välineet

Ammatin itselleen on myöskin saanut nuorimies, jolta syntymästä saakka on puuttunut vasen kämmen. Hän opiskeli 2 vuotta rampojen ammattikoulussa Darissa. Vammansa vuoksi hän ei saanut Morogorosta mistään työtä, sillä tervekätisiäkin oli tarpeeksi tarjolla. Hänelle

Poikien taidot riittävät moneen, vaikkapa hiilikeittimen (edessä) tai uniikin tuolin valmistamiseen.

The boys have the skills to manufacture various things – from cookers to unique chairs.

Toini Niskanen

ostettiin hitsaustyökalut ja nyt hän työllistää itse itsensä ja pari muutakin. Hänen kohdallaan oma yrittäminen on ainoa mahdollisuus toimeentuloon. Myös kahdelle juuri valmistuneelle puusepälle ollaan hankkimassa työkaluja, sillä he haluaisivat aloittaa yrittämisen yhdessä.

Koulutus ammattiin ja tarvittavien työkalujen hankinta on nuorelle kuin "lottovoitto", sillä monesti se takaa hänelle ja hänen läheisilleen ihmisarvoisemman elämän. Opittuja käden taitoja ei kukaan voi häneltä ottaa pois. Uusia avunpyyntöjä tulee jatkuvasti lisää... Mottomme on, että kehitystä ei ole ilman koulutusta!

KEHYAPU YSTÄVÄT r.y./TOININ TORI
Toini Niskanen
Kauppakatu 6
44100 Äänekoski, Finland
toini.niskanen@pp.inet.fi

"Pahoittelemme, että artikkelin englanninkielinen käännös puuttuu johtuen teknisistä ongelmista."

"The English translation could not be printed due to technical problems. We apologise."

Listen Carefully!

Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön suunnittelun ja toteutuksen lähdettävä Etelän kansalaisjärjestöjen tarpeista

Sirpa Rovaniemi

Ääniä etelän kansalaisyhteiskunnista –tutkimus on selvittänyt sitä, miten kehitysyhteistyö on vaikuttanut etelän kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuuksiin, sekä miten etelän kansalaisyhteiskuntaa voisi tukea. Tutkimus on Helsingin yliopiston kehitysmatkatutkimuksen laitoksella toimivan kansalaisjärjestötutkimusryhmän koordinoima selvitys. Tutkimus toteutettiin yhteistyössä Kenian, Namibian, Nepalin, Thaimaan, Vietnamin, Meksikon ja Nicaraguan tutkimuslaitosten kanssa. Loppuraportin kirjoittivat kansalaisjärjestötutkimusryhmän jäsenet Outi Hakkarainen, Hisayo Katsui, Charles Kessey, Tiina Kontinen, Timo Kyllönen, Sirpa Rovaniemi ja Richard Wamai.

Etelän kansalaisjärjestöt toivovat tukea verkostoitumiseen, etelä-etelä-yhteistyöhön, pitkäjänteiseen vaikuttamistyöhön sekä institutionaalisen oppimiseen

Etelän kansalaisjärjestöjen tulevaisuuden visioissa tulee esiin pyrkimys siirtyä välittömiin tarpeisiin vastaamisesta pidempiaikaiseen vaikuttamistyöhön. Järjestöt haluavat lisätä kansallista ja kansainvälistä verkostoitumista, ja toivovat tähän myös rahoitusta. Tutkimukseen osallistuneet kansalaisjärjestöt pitävät kehitysyhteistyön jatkumista tärkeänä, siksi tutkimuksen lopussa annetaan suosituksia kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön laadun parantamiseksi. Pääsuositukset ovat institutionaalisen tuen lisääminen, organisatoristen toimintavalmiuksien vahvistaminen, paikallisen verkostoitumisen

ja etelä-etelä -yhteistyön, sekä pitkäjänteisen vaikuttamistyön tukeminen. Rahojen käytössä tulisi olla enemmän joustavuutta ja sen tulisi olla pitkäjänteisempää.

Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyössä tasa-arvoinen kumppanuus kaukana todellisuudesta: rahoittajien tulisi ottaa osallistaminen ja voimaistaminen vakavissaan

Järjestöjen ja rahoittajien välisissä suhteissa tasa-arvoinen kumppanuus näyttää olevan kaukana todellisuudesta. Tutkimus suosittaakin, että rahoittajat ottaisivat osallistamisen ja voimaistamisen vakavissaan, ja olisivat avoimia etelästä tulevalle kritiikille.

Tutkimuksen mukaan yhteistyö etelän ja pohjoisen kansalaisjärjestöjen välillä on parhaimmillaan ollut molemminpuolinen oppimisprosessi, jossa on yhdessä etsitty ratkaisuja erilaisiin kehitysongelmiin. Ongelmia yhteistyössä ovat olleet epätasa-arvoinen suhde pohjoisen ja etelän järjestöjen välillä, yhteistyökumppaneiden välisen avoimuuden puute, erilaiset aikajänteet, institutionaalisen rahoituksen puute, rahoittajien välisen koordinaation puute, rahoittajien koherentin ja kestäväen politiikan puute, rahoittajien vaikeudet ymmärtää paikallista kulttuuria, rahoituksen heikko kestävyys ja hankehallinnon aikaavievyyys.

Tutkimus suosittelee, että rahoittajat perehtyisivät mahdollisimman hyvin kunkin yhteiskunnan

sosiaaliseen, poliittiseen ja kulttuuriseen todellisuuteen, sekä tukisivat paikallisista aloitteista ja ongelmista lähteneitä toimintoja. Käytännössä tämä tarkoittaisi paikallisen asiantuntemuksen käyttämistä heti hankkeiden alkuvaiheesta lähtien. Kansainvälisen kehitysyhteistyön pitäisi vahvistaa kansalaisjärjestöjen institutionaalista kapasiteettia, ja näin auttaa niitä rakentamaan kestäväää pohjaa riippumattomuudelle.

Materiaalisten resurssien ja tiedon epätasainen jakaantuminen aiheuttaa epätasa-arvoisen sosiaalisen suhteen pohjoisen ja etelän kansalaisjärjestöjen välille. Etelän kansalaisjärjestöille tulisi tarjota enemmän tilaisuuksia esittää omia toiveitaan yhteistyön suhteen. Pohjoisen kansalaisjärjestöjen tulisi tarjota kumppaneilleen ainakin yhtä paljon tietoa itsestään kuin ne vaativat yhteistyökumppaneiltaan. Avoin ja tasa-arvoisuuteen pyrkivä kommunikointi etelän ja pohjoisen kansalaisjärjestöjen välillä, sekä syvälinen ymmärrys yhteistyömaan poliittisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta todellisuudesta sekä ko. maan kansalaisyhteiskunnasta, on erittäin tärkeää rakentavalle kehitysyhteistyölle. Yhteistyötä tekevien järjestöjen tulisi olla selvillä toistensa poliittisista päämääristä ja tulevaisuuden visioista.

*Lisätiedot ja tutkimusraportin tilaukset:
kmi-ngo@valt.helsinki.fi*

Listen Carefully!

Sirpa Rovaniemi

NGO Development Co-operation should take the Southern NGOs' needs as its starting point

How has development co-operation influenced the capabilities of Southern NGOs to act in their societies? How could their civil societies be supported? A recent study called *Voices from the Southern Civil Societies* has focused on these questions. The researchers come from the University of Helsinki, Finland, and their partner researchers from Kenya, Namibia, Nepal, Thailand, Vietnam, Mexico and Nicaragua. The synthesis report was written by Outi Hakkarainen, Hisayo Katsui, Charles Kessey, Tiina Kontinen, Timo Kyllönen, Sirpa Rovaniemi and Richard Wamai.

Southern NGOs want support for network building, South-South cooperation, long term advocacy work and institutional learning

Currently the general trend seems to be that Southern NGOs are stretching their activities towards the political sphere and engaging in advocacy and lobbying on top of the traditional area of service delivery. The case NGOs consider national networking and international linkages extremely important, and point out that they need funding for building the connections. It was seen as important that the existing co-operation with North continues. That is why some recommendations are listed in the end of the report. The main recommendations are to give more institutional support,

to strengthen organisational capacities, to support South-South co-operation and to support long term advocacy work. Use of the existing money should be more flexible and long sighted.

Southern NGOs' reality: We are far from equal partnership

In the relationship between Southern NGOs and donors, an equal partnership seems to be far from reality. The Northern donors should take participation and empowerment seriously and be open to the critique expressed by Southern NGOs. When co-operation is at its best, it has been a mutual process of learning: a process in which partners try to solve developmental problems together. There has been problems such as unequal relationship between Southern and Northern NGOs, lack of open communication between the partners, different time frames, lack of institutional funding, lack of co-ordination between donors, lack of coherent and sustainable donor policy, donors' difficulties to understand the local cultures, short term funding and the fact that project management is so time consuming. Further recommendations are, that the donors get familiar with the social, political and cultural realities in their partners' societies. They should support activities, that have been initiated locally, and from locally defined problems. Practically this would mean using

and really listening more to the local expertise in the early stages of programme and project planning.

The international development cooperation should strengthen the institutional capacities of Southern NGOs and thus help them to build up, little by little, a solid base for future self-sufficiency.

The material resources, as well as information, are unequally distributed. This causes an unequal social relationship between Southern and Northern NGOs. North should provide South with more opportunities to state their wishes concerning the co-operation. Northern partners should provide, at least, as much information about their activities as is required from the Southern partners. Open communication that aims at equality and a profound understanding about partner societies' political, social and cultural realities are vital to fruitful development co-operation. Both partner NGOs should know what political aims and future visions the other holds.

The study will be published as a book during year 2003.

More information: kmi-ngo@valt.helsinki.fi

Oppilaitokset ja järjestöt Kepa Tansanian asiakkaina 2002

Selvitys oppilaitosten ja järjestöjen käyttämisestä Kepa Tansanian palveluista ja niihin kohdistuvista tulevaisuuden toiveista -tiivistelmä

1. Aluksi

Tämän selvityksen tarkoituksena on kartoittaa Tansaniassa vuonna 2002 toimineitten suomalaisten kansalaisjärjestöjen ja oppilaitosten käyttämiä Kepan palveluja viimeisten vuosien ajalta ja tulevaisuuden toiveita ja tarpeita näihin palveluihin liittyen. Selvitys perustuu kyselyyn, joka lähetettiin suomalaisille järjestöille ja oppilaitoksille. Kyselyyn valittiin ne 57 oppilaitosta ja järjestöä, jotka tietävästi ovat tehneet yhteistyötä Tansaniassa viimeisen viiden vuoden aikana

Kyselyssä järjestöjä ja oppilaitoksia pyydettiin asettamaan tärkeysjärjestykseen käyttämänsä Kepan palvelut ja ne palvelut, joita he Kepalta toivoisivat. Pääosan selvityksestä muodostavat käytetyimpien ja toivotuimpien palveluitten listat ja niitten tarkastelu sekä muut esille tulleet toiveet Kepa Tansanian toiminnan suhteen.

Kyselyyn vastasi 33 järjestöä ja oppilaitosta. Selvitys ei siis ole niin kattava, että tuloksista voisi vetää johtopäätöksiä kaikkien suomalaisten kansalaisjärjestöjen ja oppilaitosten toiminnasta Tansaniassa. Tässä selvityksessä puhuvat ne, jotka ovat olleet aktiivisia vastaajia ja kommentoijia. Useimmiten nämä järjestöt ovat juuri niitä, jotka ahkerimmin käyttävät Kepa Tansanian palveluita ja monesti toimivat Morogoron alueella. Tämän selvityksen lisäksi työn tuloksena on syntynyt lista Tansania-yhteistyötä tekevästä oppilaitoksista ja järjestöistä yhteystietoineen.

2. Vastanneet järjestöt ja oppilaitokset

Yhteensä kyselyn mukaan 25/32 järjestöä tai oppilaitosta ilmoitti käyttäneensä Kepa Tansanian palveluja vuonna 2002 (tai muutama, jonka projekti oli jo ohi, tätä aiempina vuosina) ja 23/32 järjestöllä tai oppilaitoksella olisi tulevaisuudessa käyttöä palveluille. Kepa Tansanian raportin mukaan palveluja käyttävien järjestöjen ja oppilaitosten lukumäärä on suurempi (30 järjestöä, 12 oppilaitosta). Kepa Tansanian palveluja on kuitenkin tarvittu esim. majoituksen

tai työharjoittelupaikan järjestämisessä. Osa taas selittyy päivittämättömillä tai virheellisillä tiedoilla Kepa Tansanian raporteissa. Epäselvyyttä voi aiheuttaa myös se, mikä luokitellaan palvelujen käyttämiseksi. Esimerkiksi harjoittelijaoppilaitteen käynnit Kepan toimistolla Morogorossa, sähköpostin käyttö, satunnainen yhteydenpito yhteystoimitsijaan tai yhteyksien hoitaminen Tansaniaan hänen kauttaan Suomesta käsin katsotaan toisaalla yhteyspalvelutoiminnaksi, toisaalla ei. Selvästikin Kepa Tansaniaan ottaa yhteyttä useampi taho kuin millä on vakituisia yhteistyön muotoja, tyypillisesti juuri opiskelijavaihdon tai työharjoittelun järjestelyjen puitteissa.

Kyselylomakkeessa järjestöjä pyydettiin listamaan hankkeensa Tansaniassa viimeisen viiden vuoden ajalta ja mahdolliset tulevaisuudessa suunnitteilla olevat hankkeensa. Yhteensä järjestöt mainitsivat toteutetuiksi tai parhaillaan käynnissä oleviksi 75 eri hanketta. Suunnitteilla olevia hankkeita mainittiin 21.

Niistä hankkeista, jotka mainittiin toteutetuiksi tai parhaillaan käynnissä oleviksi, sijaitsee 31/75 Morogoron alueella (districtillä). 13 sijaitsee Dar es Salaamissa, 4 Arushassa ja 27 muilla paikkakunnilla eri puolilla Tansaniaa. Noin kaksi kolmesta järjestöstä ilmoitti suunnittelevansa uusia hankkeita tai jatkavansa, mahdollisesti uusilla vaiheilla eli "hankkeilla", nykyistä yhteistyötään. Mainituista 21 suunnitteilla olevasta hankkeesta 8 sijaitsi Morogorossa, 2 Dar es Salaamissa, 3 Arushassa ja 8 muilla paikkakunnilla. Järjestöjen kehitysyhteistyöllä näyttää olevan jatkuvuutta: useimmilla (23/32) järjestöllä oli ollut useampia peräkkäisiä hankkeita, usein samojen kumppanien kanssa, ja jokseenkin yhtä moni ilmoitti suunnittelevansa myös uusia hankkeita tai jatkavan vanhoja hankkeitaan. 12 järjestöä ilmoitti, ettei (ainakaan toistaiseksi) suunnittele uusia hankkeita Tansaniassa (mutta mahdollisesti jatkaa meneillään olevia hankkeitaan). Hankkeet, niin meneillään

olevat kuin tulevatkin, ovat selvästi keskittyneet Morogoroon, mutta lukuisilla muillakin paikkakunnillakin toimitaan.

Hankkeitten aihepiirit vaihtelivat laidasta toiseen, kalastusveneen rakennuksesta käsi- ja taideteollisuuden alan työllistämiseen ja eko-matkailusta tietokoneopetukseen. Yleisimmät aihepiirit olivat kuitenkin terveys ja koulutus, usein myös nämä kaksi yhdistettyinä. Koulutusta oli hyvin erityyppistä, niin perus- kuin ammattikoulutuksen tai jatkokoulutuksen tasolla, kohderyhmänä opettajat, artesaanit, kuurot, eläkeläiset, kansalaisjärjestöjen toimijat tai vaikkapa lukutaidottomat maasainaiset. Useammassa hankkeessa oli myös kyse ympäristöasioista, kehitysvammaisten tuesta, kädentaitojen opetuksesta, erilaisten koulujen tai koulutuskeskusten rakentamisesta tai opiskelija- ja asiantuntijavaihdosta. Tällaiset vaihto-ohjelmat ovat periaatteessa Kepan toimintapiirin ulkopuolella, mutta niistä oli useampia mainintoja ja niiden koordinoinnille on selvästi kysyntää.

3. Käytetyimmät ja toivotuimmat palvelut

Kyselyssä pyydettiin järjestöjä asettamaan tärkeysjärjestykseen hankkeissaan käyttämänsä Kepan palvelut ja ne palvelut, joita he toivoivat tai arvioivat tulevaisuudessa tarvitsevänsä.

Tärkeimmäksi palveluksi nyt ja tulevaisuudessa arvioitiin **kuljetuspalvelut henkilöliikenteessä** (1. -> 1.). Joissakin vastauksissa korostettiin, että itse kuljetusta ei tarvitse suorittaa, kunhan sen saisi Kepan avulla järjestettyä. Kuljetuksen todettiin olevan usein hankalasti saatavilla. Erityisesti niihin kyliin, jotka sijaitsevat maaseudulla, ei ilman kuljetusta pääse. Usein ehdotettiin vuokra-autoa Kepa Tansanian käyttöön, toisinaan kontaktien luomista kuljetuspalvelujen järjestäjiin.

Koulutuksen ja hankeneuvonnan (2.) rooli Suomessa oli tärkeä monelle sellaisellekin järjestölle, joka ei ollut käyttänyt muita Kepan pal-

veluja. Se sijoittui käytettyjen palvelujen listalla toiseksi. Koulutuksiin ehdotettiin avustuksia Kepalta, jotta niihin voisi paremmin osallistua. Tulevaisuudessa samankaltaista vaihtoehtoa, **koulutusta ja varainhankintaa (Suomessa)** (-> 9.) arvioi tarvitsevana hieman harvempi järjestö, ja se oli vasta yhdeksännellä sijalla toivottujen palvelujen listalla.

Varainsiirto (3. -> 6.) sai käytetyistä palveluista kaikkein eniten 1.-mainintoja, eli se on ollut kaikkein olennaisin palvelu kymmenelle järjestölle. Myös tulevaisuudessa varainsiirtopalveluja tarvitaan, mutta sitä ei katsota enää yhtä tärkeäksi, vaan muita toiveita on kohonnut sen edelle toivotuimpien palvelujen listalla.

Matkajärjestelyt (4. -> 7.) arvioitiin niin ikään tärkeiksi nyt ja tulevaisuudessa. Erityisesti tansanialaisvieraitten Suomen-matkojen järjestämisessä kaivattiin apua. Erikseen mainittiin avun tarve mm. viisumien hankkimisessa tansanialaisille vieraille ja muissa viranomaiskontakteissa.

Seuranta ja raportointi (5. -> 2.) on ollut tärkeä käytetty palvelu ja se katsotaan tulevaisuudessa yhä tärkeämmäksi. Toivotuimpien palveluitten listalla se sai kaikkein eniten 1.-sijoja.

Uusien hankkeitten kartoituksessa ja suunnittelussa (6. -> 13.) Kepa Tansania on auttanut monia järjestöjä, mutta tulevaisuudessa sille ei nähdä olevan yhtä suurta tarvetta. Ilmeisesti yhteistyökumppanit ovat jo järjestöille vakiintuneet tai kontakteja on opittu itse luomaan.

Toimistopalveluita (7. -> 8.) ovat monet järjestöt käyttäneet, mutta kovin tärkeiksi niitä ei arvioitu. Niille on kuitenkin selvästi kysyntää myös tulevaisuudessa. Vastauksissa todettiin mm. että koska Kepan Tansanian toimiston sijainti on jokseenkin syrjäinen, toimistopalveluja hankitaan mieluummin Morogoron kaupungilta, jossa on nykyisin useampiakin internet-kahviloita ja "copy-shopeja". Toiset järjestöt kaipasivat palveluja Morogoron ulkopuolelle, lähinnä Dar es Salaamiin. Toimistopalvelujen hinnoitteluun ja ylipäänsä käytettävissä olevien toimistopalveluitten listaan kaivattiin selkeyttä.

Kuljetus rahtiliikenteessä (8. -> 4.) sai hieman vähemmän mainintoja, mutta palvelun käyttäjät arvioivat sen tärkeäksi ja tulevaisuudessa tälle palvelulle olisi nykyistä enemmänkin käyttöä.

Tietoa Tansanian yhteiskunnasta (9. -> 12.) on myös Kepalta saatu, mutta sitä on ilmeisesti jo hankittu siinä määrin, että tulevaisuudessa sitä ei enää katsota yhtä olennaiseksi. Ajankohtaisen tiedon tarve uusista "virtauksista", kuten *NGO Polym* etenemisestä Tansanian kansalaisyhteiskunnassa mainittiin.

Hankeneuvonta (10. -> 5.) katsottiin tulevaisuudessa entistä tärkeämmäksi Kepan palveluksi. Erikseen mainittiin tuki paikallisille järjestöille ja tarve osallistavan suunnittelun opastukseen. Tansanialaisten järjestöjen informoiminen siitä, mitä hankkeilta ja hankesuunnitelmilta odotetaan, on tarpeellista uusien, rahoittajien (kuten UM:n) kriteerit täyttävien hakemusten yhteisessä valmistelussa. Myös Kepan välittäjän roolia hankeneuvotteluissa suomalaisten ja tansanialaisten välillä korostettiin.

Kepan tiloja (11. -> 14.) on käytetty jonkin verran niin Tansaniassa kuin Suomessakin. Esitenä tilojen käyttöön Tansaniassa on toimiston sijainti pääkaupungin ja keskustan ulkopuolella Morogorossa. Tulevaisuudessa tätä palvelua arvioidaan tarvittavan vähiten.

Evaluointi järjestäminen (12. -> 3.) ei aiemmin ole ollut olennaisimpia Kepan tehtäviä, mutta se on "toivelistalla" hypännyt korkeimman loikan suoraan sijalle kolme. Tässä on siis palvelu, jossa Kepan apua toivottaisiin tulevaisuudessa huomattavasti entistä enemmän.

Uusien yhteistyökumppaneitten etsinnässä (13. -> 11.) Kepan toivottiin tulevaisuudessa auttavan. Tähän liittyen mainittiin myös Pohjoinen-Etelä -kansalaisjärjestöjen parempi yhteydenpito ja yhteistyön edistäminen Etelän paikallisten toimijoiden kesken. Vaihtoehto yhdistyy luontevasti myös hankkeitten kartoitukseen ja suunnitteluun sekä hankeneuvontaan, jonka tarve on listalla selvässä nousussa.

Tiedotus (esim. artikkelit jäsenlehteen) (14. -> 10.) oli vähiten käytetty Kepa Tansanian palveluista, mutta tulevaisuudessa sillekin nähtiin enemmän tarvetta. Useassa vastauksessa pyydettiin täsmentämään, mitä tämä tarkoittaa ja selventämään tiedottamisen mahdollisuuksia, joita Kepalla on tarjota.

4. Muita kommentteja ja toiveita

Keskeisiä kaikkia palveluita koskevia kommentteja oli **palveluitten tarjonnan selkeyttäminen** siten, että järjestöt tietävät, mitä palveluja heillä on käytössään ja mihin hintaan. Kepa Tansanian roolia toivottiin vakiinnutettavan ja selkeytettävän.

Useassa kommentissa mainittiin erikseen **avun tarve Tansaniassa tapahtuvassa projektien suunnittelussa ja seurannassa**. Moni toivoi satunnaisia tarkastuskäyntejä projektipaikalle, yhteydenpitoa ja raportoinnin sujuvuuden tarkastamista, vaikka muita palveluja, kuten säännöllistä monitorointia ei tarvittaisikaan. Arvossa pidettiin jo suomalaisen **läsnäoloa**, ja yhteystoimitsijan sanottiin olevan turvallisen, korvaamaton tukipylväs, jonka puoleen voi odottamattomien ongelmien kohdatessa

kääntyä. Hänen paikallistuntemuksensa ja kontaktinsa ovat tärkeitä monelle järjestölle, ja erityisesti mainintoja sai hänen roolinsa **välittäjänä virkamiesyhteyksissä**. Tässä toivottiin tulevaisuudessakin apua. Tapauksesta riippuen **suomalaisen tai tansanialaisen yhteystoimitsijan läsnäoloa tapaamisissa ja neuvotteluissa** arvostettiin ja heitä pidettiin tärkeinä välittäjinä suomalaisten kansalaisjärjestöjen ja tansanialaisten järjestöjen, virkamiesten tai muitten tahojen välillä. Tällaista "välittäjän" roolia Kepa Tansaniasta odotettiin tulevaisuudessakin.

Yksi usein mainittu tarve oli **palveluille pääkaupungissa**, jossa moni projekti sijaitsee (ja vielä useampi niistä, jotka eivät vastanneet kyselyyn), jonka kautta aina kuljetaan ja jossa virkamiesyhteyksiä useimmin hoidetaan. Mainittiin myös palvelujen tarve mahdollisesti Arushassa.

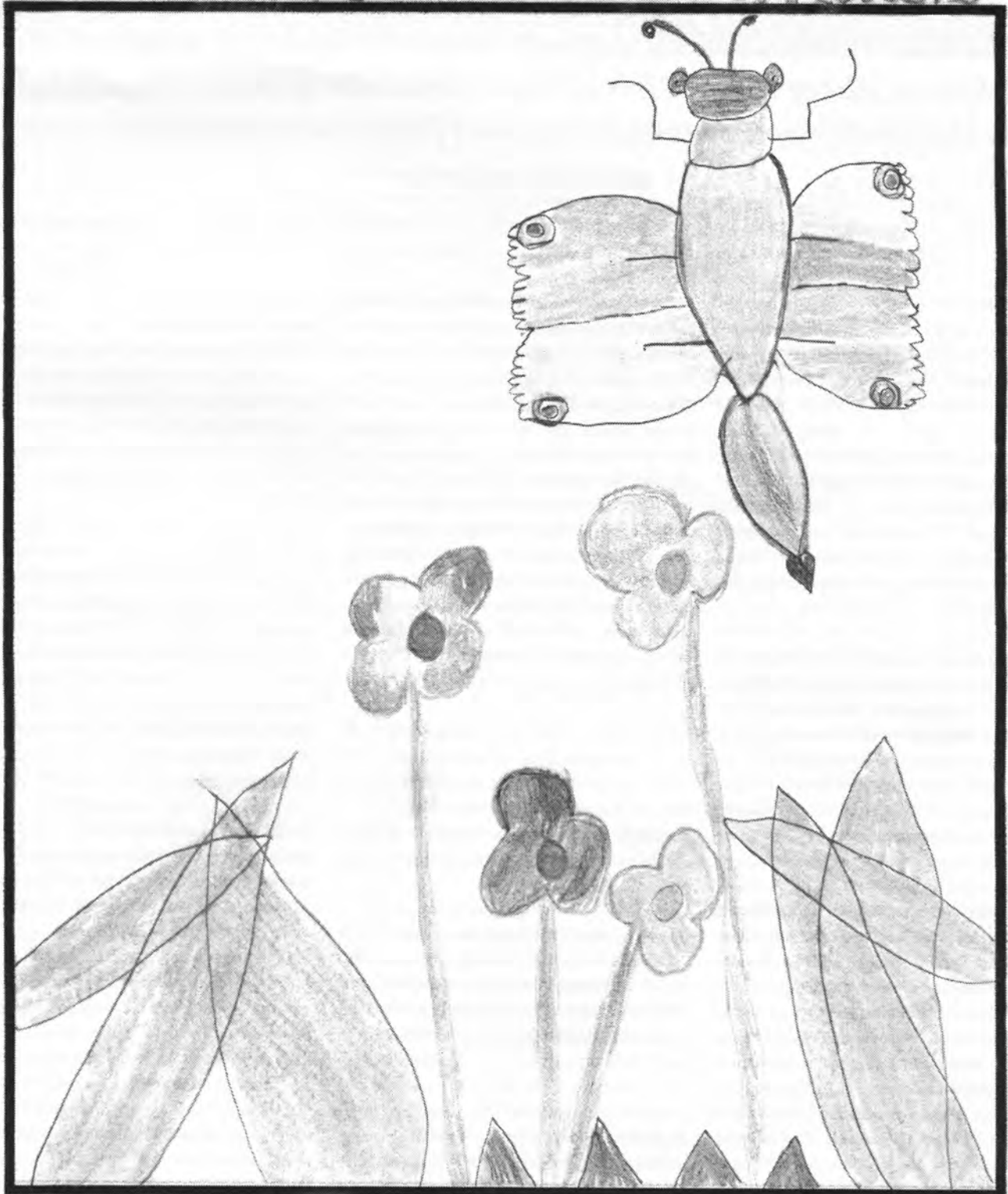
Toivottiin myös **ajankohtaista tietoa** Tansanian tilanteesta ja poliittisista ja kansalaisyhteiskunnassa tapahtuvista muutoksista. Usein toivottiin säännöllisempää kommunikaatiota ja tiedonvälitystä sekä pikaisempia vastauksia sähköposteihin.

Selkeä oma kokonaisuutensa oli **työharjoittelu- paikkojen hankkimiseen ja koordinointiin** liittyvät palvelut eri alan opiskelijoille ja asiantuntijoille. Toivottiin vakiintunutta yhteistyötä Kepan kanssa, jossa Tansanian pää takaisi tietyn määrän harjoittelupaikkoja suomalaisille opiskelijoille. Myös näille opiskelijoille Kepa toimisi eräänlaisena "tukipylväänä" ja välittäjänä Tansaniassa, sekä apuna matka- ja majoitusjärjestelyissä. Kepan koordinoima Etelän vapaaehtoisohjelma teettää Kepa Tansanialla jonkin verran työtä, ja yhteistyö tämän vaihto-ohjelman kanssa nähtiin joissakin järjestöissä hyödylliseksi. Lisäksi Kepan Tansanian toimistoon tulee useita kyselyitä ja yhteydenpitopyyntöjä työharjoittelupaikoista eri satunnaisilta opiskelijoilta, joiden oppilaitoksilla ei ole vakiintuneita yhteistyön muotoja tansanialaisten toimijoiden kanssa ja joita ei sen tähden sisällytetty tähän kyselyyn.

Myös Kepan Suomen palveluja arvostettiin. Useasti mainittiin erikseen **koulutukset**, joita saisi joittenkin järjestöjen mukaan olla lisäksi, esimerkiksi Tansanian kulttuuriin ja swahilin kieleen liittyen. Kepan roolia suhteitten luojana UM:ön ja kansalaisjärjestöjen edunvalvojana haluttiin vahvistaa.

Artikkeli on lyhennelmä Anna Ylä-Anttilan tekemästä selvityksestä Kepalle (tammikuu 2003). Lyhennelmä: Vilppu Suominen.

Butterfly in the world of flowers.

Nina-Bina Davie

Educational establishment and organisations as customers to Kepa Tanzania in 2002

A Survey about the services of kepa Tanzania used by educational establishment and organizations and future hopes regarding those services - abstract

1. Foreword

The purpose of this survey is to map services provided by Kepa in last few years which were used by Finnish NGOs and educational establishments operating in 2002 in Tanzania and the future hopes and needs regarding those services. Survey is based on an inquiry, which was sent to Finnish organisations and educational establishments. To the survey were selected those 57 educational establishments and organisations, which as far as is known have been cooperating in Tanzania during the last five years.

In the survey organisations and educational establishments were asked to put in order of importance Kepa services they had used and the services they would wish from Kepa. The main part of the survey is combined from the list of services most used and wished for and the examination of the these with other wishes regarding Kepa Tanzania's functions which came up during the survey.

The coverage of this survey is not big enough that one could draw conclusions about functions of all Finnish NGOs and educational establishments in Tanzania. In this survey are speaking those who has been active in answering and commenting. In most cases these organizations are exactly those which have been most active in using the services of Kepa Tanzania and often work in Morogoro area. In addition to this survey inquiry have resulted a list of educational establishments and organizations cooperating in Tanzania with their contact information.

2. Organizations and educational establishments which have replied

According to survey all in all 25/32 organizations or educational establishments reported having used the services of Kepa Tanzania in year 2002 and 23/32 of the organizations or educational establishments would use the services in the future. According to the report of Kepa Tanzania the number of organizations and educational establishments is bigger (30 organizations, 12 educational establishments) On the

other hand services of Kepa Tanzania has been needed i.e. for organising an accommodation or practical training. Partly it can be explained by the undated or erroneous information in Kepa Tanzania reports. Indistinctness can also be caused by what is classified to be using the services. In example the visits of trainees at the Kepa office in Morogoro, the use of e-mail, occasional contacts with liaison officer or taking care of contacts from Finland to Tanzania through the officer is in one place considered to be contact service activities when in the other it is not. **Kepa Tanzania is clearly contacted by more actors than which have regular cooperation forms, typically in connection with student exchange or practical training.**

In the inquiry organizations were asked to list their projects in Tanzania during the last five years and possible planned projects in the future. All together organizations mentioned to have been done or are running at the moment 75 different projects. 21 were mentioned to be planned.

Of those projects which were mentioned to have been executed or were running at the moment 31/75 is situated in Morogoro district, 13 is situated in Dar es Salaam, 4 in Arusha and 27 in other localities around Tanzania. About two thirds of organizations informed to plan new projects or continuing, with possible new phases or "projects", their on going cooperation. 21 of the mentioned project plans 8 were situated in Morogoro, 2 in Dar es Salaam, 3 in Arusha and 8 in other localities. Development cooperation of organizations seems to have continuity: Most (23/32) of the organizations had had several successive projects, many times with the same companions, and about as many informed also to be planning new projects or continue the on going ones. 12 organizations informed that they don't (at least at the moment) plan new projects in Tanzania (but possibly continue the on going projects). Projects, both on going ones and planned, have clearly been concentrated in Morogoro, but there is also activities in several other localities as well.

The subject matters of the projects were from one end to another, from building a fishing vessel to employment in handicraft and industrial art and from eco travelling to computer teaching. But still the most common subject matters were health and education, often combination of these two. Education was very different kind both in basic and vocational training as well as in extension studies, the target groups were teachers, artisans, deaf people, pensioners, workers of NGOs' or lets say illiterate Masai women. In several projects there was also a question about environmental issues, support for handicapped, teaching of handicrafts, building of different schools or educational centres or student and expert exchange. This kind of exchange-programmes are in principle outside of Kepa's sphere of activities, but they were mentioned several times and there is a clear demand for their coordination.

3. The services most used and hoped for

In the inquiry organizations were asked to put in order of importance Kepa's services they were using and those services they would hope for or could think of using in the future.

The most important service, both now and in the future, was seen to be transport services in passenger traffic (1. -> 1.). In some answers it was emphasised, that it is not important to do actual transport, as long as it could be reached with the assistance of Kepa. Transport was stated to be many times difficult to get. Especially to those villages situated in a countryside, can't be reached without a transport. It was often suggested that Kepa Tanzania should have a rental car, in other times creation of contacts to providers of transport services.

The role of training and project guidance (2.) in Finland was important also to many such organizations, which haven't been using other Kepa services. It took the second place in the list. For training it was suggested that Kepa would provide financial aid, thus enabling better participation. In the future similar choice, training and collection of funds (in Finland)

(-> 9.) fewer organizations thought using, and it was only in the ninth place in the list of services hoped for in the future.

Money transfer (3. -> 6.) was most often mentioned as number one service, meaning that it has been the most important service for ten organizations. Money transfer services are needed also in the future, but it is not seen as important, but other services has come before it in the list of services hoped for.

Travel arrangements (4. -> 7.) were also seen important both now and in the future. Especially for arranging Tanzanian guests' visits to Finland help was needed. Need for help was especially mentioned with getting visas for Tanzanian guests and in other contacts with officials.

Follow up and reporting (5. -> 2.) has been an important used service and it is seen even more important in the future. In the list of services hoped for it gained the biggest number of first places.

In mapping and planning new projects (6. -> 13.) Kepa Tanzania has helped many organizations, but in the future it is not seen as needed as it is now. It seems that the cooperation partnerships have already been established or one has self learned to make contacts.

Office services (7. -> 8.) have been used by many organizations, but they have not been so highly evaluated. However there is a clear demand for them also in the future. In replies it was, among other things, stated that because the office of Kepa Tanzania's is in a quite remote place, one rather gets the services from the town of Morogoro, where nowadays is several internet-cafes and "copy-shops". Other organizations were wanting service outside of Morogoro, mostly to Dar es Salaam. Organizations wanted more clear list of usable office services and their prices.

Freight transport (8. -> 4.) was not mentioned so often, but the ones who were using it regarded it important and in the future there will even more demand for freight transport.

Information about Tanzanian society (9. -> 12.) has been received from Kepa, but it has been received already that much that it is not seen as important in the future. Up-to-date information about new "trends", like advancement of NGO Policy in Tanzanian society was mentioned.

Project advice (10. -> 5.) was seen even more important Kepa service in the future. Things particularly mentioned were support to the local organizations and the need for guidance in engaging planning. Giving information to Tanza-

nian organizations about what is expected from projects and project plans, is necessary in filling the criteria of new donors (like Finnish Foreign Ministry) when preparing applications together. The role of Kepa as a mediator in project negotiations between Finns and Tanzanians was also stressed.

Kepa's facilities (11. -> 14.) has been used a bit both in Tanzania and Finland. As hindrance to the use of facilities in Tanzania was office's location outside the capital and outside the centre of Morogoro. In the future it was estimated to be least used service.

Organising evaluation (12. -> 3.) has not been in the past the key functions of Kepa, but it has jumped in a "wish list" biggest jump straight to third place. So here we have a service, where the help of Kepa is much more needed in the future.

In finding new companions (13. -> 11.) it was hoped that Kepa could help also in the future. In connection with this was also mentioned North-South-NGOs better contacts and promotion of cooperation among the Southern actors. This option combines also naturally with project mapping and planning as well as with project advice, the need of which is clearly up coming in the list.

Reporting (i.e. articles to newsletter) (14. -> 10.) was least used of the services of Kepa Tanzania, but in the future there was seen more need even for it. In several replies it was asked to be specified what this means and to clarify reporting possibilities that Kepa has to offer.

4. Other comments and wishes

The most typical comment regarding all the services was clarification of provided services so that the organizations would know what services do they have in use and at what price. The role of Kepa Tanzania's was wished to be more established and clear.

In several comments was especially mentioned a need for help in planning and surveying of projects in Tanzania. Many hoped for occasional inspection visits at project location, contacting and checking the fluency of reporting, even if other services, like regular monitoring wouldn't be needed. Among highly regarded services was even the presence of Finns, and the connection worker was said to be safe, unreplaceable pillar, to whom to turn to when facing unexpected problems. His local knowledge and contacts has been important for many organizations, his role as a **mediator in contacts with officials** was especially mentioned. This was a thing were it was wanted a help also in the future. Depending on the case a presence of Finn-

ish or Tanzanian contact worker in meetings and negotiations was appreciated and they were seen as an important mediators between Finnish NGOs, Tanzanian NGOs and officials and others. This kind of "mediator" role was asked for Kepa also in the future.

One of the most mentioned need was for **services in capital**, where many projects are situated (and even more so among those who didn't answer this inquiry), through which one always travels and where contacts with officials are mostly done. The possible need for services in Arusha was also mentioned.

Up-to-date information about situation in Tanzania and political changes as well as changes in civil society was also hoped for. More regular communication and reporting with quicker answers to e-mail was also often wished for.

Own clear entity was services for students and experts of different fields connected with acquiring and coordination of places for practical training. It was hoped that there could be established cooperation with Kepa, where Tanzanian end would guarantee a certain amount places for practical training for Finnish students. Kepa would be also for these students a kind of "pillar" and mediator in Tanzania, with helping with travel and accommodation arrangements. The Southern Volunteer Programme co-ordinated by Kepa causes a lot of work and a cooperation with this exchange programme was seen in some organizations useful. In addition there comes a several inquiries and quests for contacts about places for practical training from occasional students, whose educational establishments don't have established forms of cooperation with Tanzanian actors and which therefore weren't included in this survey.

Also Kepa's services in Finland were highly regarded. Many times **education** was especially mentioned, which according to some organizations could be provided even more, in for example in connection with the Tanzanian culture and swahili. The role of Kepa as a builder of relations with Finnish Foreign Ministry and a guard of NGO interests was seen to be important to further.

The article is summarised from a report by Anna Ylä-Anttila (Kepa, January 2003). Edited and translated by Vilppu Suominen.

Uhusiano

Uhusiano r.y. on suomalaisten, Tansaniassa kehitysyhteistyötä harjoittavien kansalaisten järjestöjen perustama kattojärjestö. Sen päätehtävä on palvella jäsenjärjestöjään tiedottamalla, koordinoimalla ja järjestämällä koulutusta. Uhusiano-tiedote on ilmestynyt muutaman kerran vuodessa Ulkoministeriön tukemana. Tänä vuonna tukea ei saatu, joten seuraavien numeroiden ilmestyminen on epävarmaa. Tiedotetta toimittaa Uhusianon tiedotusryhmä, johon kuuluvat Kaisa Kivelä, Paula Kuusipalo ja Elina Puhto.

Uhusiano r.y. is an umbrella organisation for Finnish NGOs that are involved in development co-operation with Tanzanian partners. Its main tasks are to share information, to co-ordinate its member organisations' activities and to arrange education for them. Uhusiano Newsletter has come out a couple of times in a year, financially

sponsored by the Finnish Ministry for Foreign Affairs. This year we are not sponsored and it is unsure if we are able to publish any more issues. The Newsletter team are Kaisa Kivelä, Paula Kuusipalo and Elina Puhto.

Uhusiano ni shirika mama la mashirika 12 yasiyo ya kiserikali ya Kifini. Mashirika ya Uhusiano yanashiriki kwenye kazi ya kujenga maendeleo katika nchi ya Tanzania, hasa katika eneo la Morogoro. Malengo ya Uhusiano ni kuimarisha mashirika yake kwa njia ya kubadilishana habari na kutoa mafunzo. "Uhusiano Newsletter" ni gazeti la Uhusiano. Gazeti hutolewa mara mbili mpaka mara nne kwa mwaka ila mwaka huu inawezekana hatutaweza kutoa gazeti lingine. Linatengenezwa na kamati ya habari ya Uhusiano. Wanakamati ni Kaisa Kivelä, Paula Kuusipalo na Elina Puhto.

Uhusianon jäsenyys/Uhusiano Membership
Uhusianoon kuuluu jäsenenä sekä yksittäisiä henkilöitä että erilaisia järjestöjä. Liittyä voi maksamalla jäsenmaksun Uhusianon tilille 566006-212195. Jäsenmaksun suuruus on järjestöiltä 50 e/kalenterivuosi ja yksityishenkilöiltä 16 e/kalenterivuosi (opiskelijat 8 e). Tiedotteet postitetaan kaikille jäsenille kotiin. Tämän vuoksi ilmoita osoitteesi taloudenhoitajalle!

Uhusiano member are individual persons and different organisations. You can be a member by paying the annual membership fee in Uhusiano bank account 566006-212195. The fee for organisations is 50 e/year and for individuals 16 e/year (for students 8 e). Different news are mailed to you so please inform the treasurer with your home adress.

Uhusianon jäsenjärjestöt/ Uhusiano member organisations 2003

AURINKOKEITTÄJÄT/JIKO LA JUA
Hanna Paulomäki
Peltokyläntie 3 D 36
00740 Helsinki, Finland
paulomak@mappi.helsinki.fi

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU/
HUMANITIES POLYTECHNIC HUMAK
Tornion yksikkö
Katariina Ylipahkala
Kivirannatie 13-15
95410 Tornio, Finland

IISALMEN NUORISON TUKI/IISALMI
YOUTH AID
Kyösti Kauppinen
Kivirannantie 32
74130 Iisalmi, Finland
kehypaja@nettilinja.fi

KEHYAPU YSTÄVÄT/TOININ TORI
Toini Niskanen
Kauppakatu 6
44100 Äänekoski, Finland
toini.niskanen@pp.inet.fi

MSINGIN YSTÄVYSSSEURA/MSINGI
FRIENDSHIP ORGANIZATION
Hanna Antila-Andersson
Kanneltie 17 B 12
00420 Helsinki, Finland
antila.andersson@pp.inet.fi

SETLEMENTTINUORTEN LIITTO/
THE FINNISH FEDERATION OF
SETTLEMENTS
Terttu Olin
Sturenkatu 11
00510 Helsinki, Finland

TOIVALA-SÄÄTIÖ/TOIVALA
FOUNDATION
Pertti Purhonen
Putamonkatu 3
77600 Suonenjoki, Finland
pertti.purhonen@pp.inet.fi

VAASAN KEHITYSMAASEURA/
ASSOCIATION IN VAASA FOR
DEVELOPING COUNTRIES
Leena Salminen
Konepajankatu 13 O 20
65100 Vaasa, Finland
leena.salminen@vaasa.fi

VAASAN KEHITYSMAAKAUPPA
ENDELEA/WORLD SHOP ENDELEA
Airi Suvanto
Lastenodinkatu 22 B 8
65100 Vaasa, Finland

VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO/
CENTRAL UNION FOR THE WELFARE
OF THE AGED
Malmin kauppatie 26
00700 Helsinki, Finland
jaakko.tuomi@saunalahti.fi

VÖYRINKAUPUNGIN KOULU
Hannele Hakkarainen
Vuorikatu 11
65100 Vaasa, Finland

ÄETSÄN SEUDUN KEHITYSMAASEURA/
ÄETSÄ ASSOCIATION FOR
DEVELOPING COUNTRIES
Mervi Haapanen
Paanakedontie 5
32740 Keikyä, Finland
mervi@aetsa.net

Uhusiano r.y.

Hallituksen jäsenet 2003

Members of the Board

Puheenjohtaja/Chairperson

Heli Pimenoff

Äetsän seudun kehitysmaaseura
Teiskontie 35 X C 18, 33520 Tampere
+358 – 50 – 3132 028
heli.pimenoff@kopteri.net

Varapuheenjohtaja/Vice Chairperson

Jaakko Tuomi

Vanhustyön keskusliitto
Raatimiehenkatu 8, 53100 Lappeenranta
+358 – 40 – 530 1934
jaakko.tuomi@saunalahti.fi

Taloudenhoitaja/Treasurer

Marja-Liisa Männistö

Kehyapu Toinin tori
Rantatyöntie 21, 38460 Mouhijärvi
+358 – 3 – 5185 196, +358 – 44-3540 635
mlm@kopteri.net

Sihteeri/Secretary

Elina Puhto

henkilöjäsen
Katajanokanranta 17 D 40, 00160 Helsinki
+385 – 9 – 684 9575, +358 – 40 – 7461 635
elinal.puhto@edu.hel.fi

Sirpa Evwaraye

Vaasan kehitysmaaseura
Karhentie 6 A 13, 65350 Vaasa
+385 – 6 – 3169 728
sirpa.evwaraye@vaasa.fi

Kaarina Karjula

Äetsän seudun kehitysmaaseura
Kuusimäentie 8, 38300 Kiikka
+358-3-5135 413, +358-50-3210 124
kaarina.karjula@vammala.fi

Kaarlo Koskimies

Vaasan kehitysmaaseura
Huvilakatu 9, 65200 Vaasa
+358 – 50 – 3041 046
k.koskimies@pp.inet.fi

Jari Marttila

Iisalmen Nuorison Tuki
Mäntytie 6, 74100 Iisalmi
jari.marttila@iisalmi.fi

Pertti Purhonen

Toivala-säätiö
Putamonkatu 3, 77600 Suonenjoki
+358 – 40 – 5860 123
pertti.purhonen@pp.inet.fi

Varajäsenet:

Tuomo Haapaniemi

Äetsän seudun kehitysmaaseura
Karkunkyläntie 424 38140 Kärppälä
+358 – 400 – 505 122
tuomo.haapaniemi@kopteri.net

Niilo Kalsi

Toivala-Säätiö
Vaivasentie 3, 70780 Kuopio
niilo.kalsi@pp.inet.fi

Ilpo Korkalo

henkilöjäsen
Stormintie 51, 38220 Stormi
+358 – 40 – 5904943
ilpo.korkalo@kopteri.net

Pia Mäkelä

henkilöjäsen
Jääskeläntie 39, 02660 Espoo
+358 – 50 – 4612 316
pia.p.makela@helsinki.fi

Yrjö Patama

Msingin ystävyysseura
Siltatie 35, 14680 Alverttula

Leena Salminen

Vaasan kehitysmaaseura
Konepajankatu 13 O 20, 65100 Vaasa
+358 – 40 – 524 9998
leena.salminen@vaasa.fi

Vilppu Suominen

henkilöjäsen
Myrntitie 2 C 35, 00720 Helsinki
+358 – 50 – 3565 204
vilppu.suominen@mol.fi

Pirkko Toivanen

henkilöjäsen
Palopirtintie 16, as. 10, 00930 Helsinki,
+358 – 9 – 3433 249
pirkkot.toivanen@kolumbus.fi

